TRST, torek 15. maja 1956
Leto XII. - Št. 113 (3351)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94 638, 93 808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din. MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 400, vnaprej: četrtletna 1100, polletna 2100, celoletna 4100 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

KO MOLLET IN PINEAU ODHAJATA NA URADEN OBISK V MOSKVO

ZSSR napoveduje znatno zmanjšanje števila oboroženih sil in oborožitve

Izjava zunanjega ministrstva SZ javlja zmanjšanje števila vojakov za 1.200.000 mož in kritizira delo razorožitvenega pododbora - Izjave Bulganina dopisniku lista „Le Monde“ o odnosih med SZ in Francijo, o Severni Afriki in razorožitvi

MOSKVA, 14. — Moskovski radio javlja, da je sovjetska vlada razpisala novo državno posojilo 32 milijard rubljev, namenjenih «razvoju narodnega gospodarstva». Posojilo bo vračljivo v 20 letih in obveznice bodo proste davka.

MOSKVA, 14. — Sovjetska zveza je danes sporočila, da bo zmanjšala število svojih efektivnih vojakov za milijon 200.000 pred 1. majem 1957. Uradno sporočilo sovjetske vlade pojasnjuje, da bodo v tem času razpustili 63 divizij, vštevši 30.000 mož, ki so sedaj v Vzhodni Nemčiji, in 3 divizije letalskih sil. Sovjetsko sporočilo, ki je bilo objavljeno na tiskovni konferenci v zunanjem ministrstvu, pravi, da bodo 375 ladij vojne mornarice spravili v rezervo. Proporcionalno bodo znižali vojaške izdatke v proračunu in tudi oborožitev.

«Sovjetska vlada, pravi poročilo, bo pripravljena proučiti vprašanje nadaljnjega zniževanja oboroženih sil, če bodo zahodne velesile — ZDA, Velika Britanija in Francija — s svoje strani izvršile odgovarjajoče znižanje svojih oboroženih sil in oborožitve.»

«Druge vlade, nadaljuje poročilo, vštevši ZDA, Veliko Britanijo in Francijo, v kolikor iskreno želijo prispevati k utrditvi miru, ne morejo drugače, nego slediti temu zgledu.»

Poročilo pojasnjuje, da se zmanjšanje števila efektivnih vojakov ne nanaša na 640.000 mož, ki so bili demobilizirani že pred enim letom. «Če bodo zahodne velesile izvedle enako znižanje svojih oboroženih sil, dodaja sovjetsko poročilo, bi to predstavljalo važno etapo na poti izvedbe splošnega programa razorožitve in bi ustvarilo stvarne pogoje za pospešitev rešitve vprašanja prepovedi atomskega in vodikovega orožja.»

Poročilo pravi nato, da se je sovjetska vlada odločila za ta ukrep z željo, da začne novo vlogo glede razorožitve za okrepitve miru v borbi za ustvaritev ugodnejših pogojev za miroljubne ustvaritve na gospodarskem in kulturnem področju v Sovjetski zvezi.

«S tem novim in zelo večjim znižanjem števila oboroženih sil in oborožitve v SZ, pravi poročilo dalje, skuša sovjetska vlada prispevati k praktičnemu uresničenju programa razorožitve, ki ga proučuje OZN. S to odločitvijo upošteva sovjetska vlada dejstvo, da kar se tiče Evrope, tako francoski in angleški narod, kakor tudi narodi SZ in drugih evropskih miroljubnih držav nočejo vojne, katere strahotne posledice je vedno občutijo.»

Poročilo pravi zatem, la bodo demobiliziranim vojakom dali možnost, da se zaposlijo v industriji in poljedelstvu.

«Sovjetska zveza, je dalje rečeno v poročilu, ne bo zmanjšala svoje budnosti in bo ostala na straži proti spletkam sil, ki so sovražne stvari miru in miroljubne koeksistence med narodi. Toda sile miru so sedaj dovolj močne in dobro organizirane, da lahko dajo primeren odgovor slehernemu poizkusu kršitve miru. Sovjetska vlada ugotavlja, da se je nedavno doseglo zmanjšanje napetosti v mednarodnih odnosih.»

Zatem javlja poročilo, da so takoj po drugi svetovni vojni v SZ demobilizirali 33 letnikov, ne navaja pa, koliko mož je zajela ta demobilizacija.

Sovjetska izjava omenja v uvodu popustitev napetosti, do katere je prišlo v zadnjem času v mednarodnih odnosih, ter stike med državniki velesil in poudarja zlasti, da se je položaj zagovornikov mednarodnega sodelovanja vseh držav okrepil. «Vendar, dodaja izjava, ni napetost še docela odpravljena, ni še vzpostavljeno nujno zaupanje v odnosih med državami in napadalne sile nekaterih držav skušajo izvajati svojo staro politiko, sovražno interesom miru.»

Izjava ugotavlja zatem, da je tekmovanje v oboroževanju vedno glavna ovira za pomiritev, in obtožuje velike monopole, da so glavni hujskači na hladno vojno. Dalje pravi izjava, da «ustvaritev vojaških napadalnih skupin na številnih področjih, ustvarjanje vojaških oporišč na tujih ozemljih in večanje vojaških proračunov predstavljajo ukrepe, ki zagotavljajo dobičke velikim monopolom, toda niso v skladu z življenjskimi interesi ljudskih množic.»

Izjava poudarja zlasti nujnost prepovedi atomskega orožja in pravi, da «do sedaj ni bilo mogoče doseči takega sporazuma zaradi negativnega stališča ZDA in njegovih zaveznikov».

«Pododbor OZN za razorožitev, nadaljuje izjava, je postala zavesa za prikrivanje tekmovanja v oborožitvi in dejstvo je, da je za to odgovornost. Brezplodnost tega organizma je treba pripisati tudi dejstvu, da so vsi njegovi člani, izvzemši Sovjetsko zvezo, istočasno tudi aktivni člani atlantskega bloka».

Dokument izjavlja dalje, da stališče zahodnih držav v vprašanju «ne more prispevati ne k rešitvi tega vprašanja kakor tudi ne k prenehanju tekme v oboroževanju».

Kar se tiče predloga za nadzorstvo iz zraka, pravi izjava, da «ta predlog lahko samo poveča bojazen narodov glede načrtov napadalnih krogov in privede do povečanja oborožitve».

«Zaradi tega, nadaljuje izjava, je sovjetska vlada mnenja, da je prišel trenutek za odbor OZN za razorožitev, da prouči obračun dela pododbora za razorožitev in mu da široko možnost akcije z namenom, da začrta pot k praktični rešitvi sklepov, ki jih je sprejela glavna skupščina glede razorožitve pred desetimi leti».

Načelnik tiskovnega urada sovjetskega zunanjega ministrstva Iljišov, ki je imel tiskovno konferenco, ni hotel odgovoriti na vprašanja novinarjev o sedanjem številu sovjetskih vojakov.

V zahodnih krogih pa zatrjujejo, da ima Sovjetska zveza sedaj pod orožjem okoli 4.600.000 mož, ima največ podmornic na svetu in največje število lovskih letal, velike rezerve jedrnega orožja in «dobro vpeljan program po radiu vodenih izstrelkov ter naglo dohiteva ZDA v proizvodnji bombnih letal».

Predstavnik Bele hiše James Hagerty je podal v zvezi s sovjetskim sporočilom sledečo izjavo: «To sporočilo ni nobeno presenečenje. Predvidevala sta ga državni tajnik Dulles, ko je v četrtek poročal v zunanjepolitičnem odboru predstavniške zbornice, in Harold Stassen. To sporočilo bi imelo večji pomen, če bi se sovjetska delegacija na zadnji razorožitveni konferenci pokazala bolj naklonjena predlogom o razorožitvi, ki so bili na njej podani, zlasti pa predlogu predsednika Eisenhowerja za sistem inšpekcij iz zraka.»

Vrhovni poveljnik vojaških sil NATO general Guenther je izjavil, da ima vsaka sprememba v moči sovjetskih oboroženih sil važnost za zahodne vojaške voditelje. Predstavnik zavezniškega glavnega štaba v Franciji je izjavil: «Vsaka napoved Sovjetske zveze o takih ukrepih je velikega interesa za SHAPE. Potrebno bo skrbno proučiti števila, preden bo mogoče podati kakršno koli izjavo v zvezi s temi ukrepi ali preden bo mogoče podati kakršen koli komentar o morebitnih učinkih teh ukrepov».

MOSKVA, 14. — Moskovski radio je oddajal besedilo intervjuja, ki ga je imel sovjetski ministrski predsednik, Bulganin z moskovskim dopisnikom pariškega lista «Le Monde» v zvezi z obiskom Molleta in zunanjega ministra v SZ. V začetku svoje izjave je Bulganin izrazil prepričanje, da bo potovanje francoskih voditeljev v Moskvo služilo zbližanju obeh držav in bo prispevalo k vedno večji ublažitvi mednarodne napetosti.

«V očeh sovjetske vlade, je dodal Bulganin, so perspektive za izboljšanje odnosov med SZ in Francijo skrajno ugodne. Tradicionalno prijateljstvo med našima dvema državama, ki se je okrepilo v borbi proti skupnemu sovražniku v dveh svetovnih vojna, je za to izvrstno jamstvo. Skupnost temeljnih interesov Francije in Sovjetske zveze nalaga nujnost trajnega sodelovanja med nami v borbi za okrepitev miru».

Glede stališča Sovjetske zveze do severnoafriških vprašanj je Bulganin izjavil: «Sovjetska vlada je z velikim zadovoljstvom pozdravila rešitev tunizijskega in maroškega vprašanja, ki se je dosegla s pogajanji. Sovjetska vlada je naklonjeno gledala na podelitev neodvisnosti Tuniziji in Maroku. To geslo francoske vlade je spremljal duh miru in prijateljstva med narodi Francije ter Tunizije in Maroka».

Glede Alžira je Bulganin izjavil: «Mi dobro razumemo zapletenost alžirskega vprašanja. Toda prepričani smo, da bo to vprašanje mogoče urediti na miren način in da bo našlo svojo rešitev».

Kar se tiče nemškega vprašanja in razorožitve, je Bulganin izjavil, da gre za dve ločeni vprašanji: «Razorožitveno vprašanje, je dodal Bulganin, je sedaj vprašanje prvovrstne važnosti v svetovni politiki, ki ga ni mogoče odložiti. Kolikor mogoče hitrejša rešitev tega vprašanja je v skupnem interesu vseh narodov. Ni mogoče opravičiti teze, naj bi razorožitveno vprašanje, ki je že samo na sebi težko, bilo odvisno od rešitve drugih še spornih vprašanj, zlasti pa nemškega. Ravnati na ta način bi pomenilo ustvarjati dodatne težave, kar se tiče rešitve razorožitvenega vprašanja, kakor tudi drugih mednarodnih vprašanj». Bulganin je zatem poudaril, da SZ dela vse mogoče, da omogoči rešitev nemškega in razorožitvenega vprašanja, in je dodal: «Več kot enkrat smo prišli naproti zahodnim velesilam, toda vsakikrat so se naši sobesedniki požurili in se odpovedali svojim lastnim predlogom, takoj ko smo jih mi sprejeli».

Bulganin je zatem tudi poudarjal važnost vprašanja koeksistence in dejal: «Načelo koeksistence je temelj sovjetske zunanje politike in cele vrste drugih evropskih in azijskih držav. To stališče je upravičeno, ker ni drugih možnosti v sedanjih pogojih. Obstajata samo dve poti: mirna koeksistenca ali pa najbolj uničujoča vojna v zgodovini. Ponavljam, ni tretje poti». Maršal Bulganin je dodal: «Sodimo, da države, katerih socialni režimi so različni, morajo ne samo istočasno obstajati druga ob drugi, pač pa iti še dlje k izboljšanju svojih odnosov, k okrepitvi medsebojnega zaupanja, k sodelovanju».

Zatem je Bulganin poudarjal važnost kulturnih in gospodarskih odnosov med Francijo in SZ: «V teh dveh državah, je dejal, obstajajo velike možnosti za okrepitev razvoja trgovinskih in kulturnih vezi. Nujno je, da se iz teh možnosti napravi stvarnost. Sovjetska vlada bi se lahko obvezala za važno povečanje trgovine s Francijo na podlagi dolgoročnih dogovorov pod pogojem, da se spoštujeta medsebojna enakost in korist in da se izključi sleherna diskriminacija. Mnenja smo, da ima trgovina lahko važno vlogo pri razširitvi mednarodnega sodelovanja».

Danes se je z letalom vrnila v Pariz delegacija francoske socialistične stranke, ki je bila več tednov na obisku v Moskvi. Med osebnostmi, ki so delegacijo pozdravile na letališču, je bil tudi sovjetski veleposlanik Vinogradov.

Pred odhodom iz Moskve je voditelj delegacije Pierre Commin podal za moskovski radio izjavo, v kateri se je zahvalil članom sovjetske komunistične stranke za prisrčen sprejem in je nato dejal, da namerava o informacijah, ki so jih zbrali v SZ, najprej poročati vodilnemu odboru svoje stranke. «Vendar pa naj mi bo dovoljeno, je dodal, poudariti našo gotovost, da kljub obstoju temeljnih nasprotij o vprašanjih doktrine in metode, bo stvar miru med vsemi narodi okrepljena s temi stiki».

V poučenih krogih se je izvedelo tudi, da bo poljski ministrski predsednik Josef Cyrankiewicz prišel na uraden obisk v Pariz. Dan obiska ni bil še določen. Poljski poslanik v Parizu Stanislaw Gajewski se je danes zjutraj razgovarjal s francoskim zunanjim ministrom in baje je bilo načelno dogovorjeno, da bo Cyrankiewicz obiskal Pariz. Še prej se je poljski poslanik razgovarjal s francoskim zunanjim ministrom o francosko-poljskih odnosih ter o številnih nerešenih vprašanjih med obema državama.

Zvedelo se je dalje, da je tudi češkoslovaški poslanik v Parizu Urban te dni obiskal francoskega zunanjega ministra. Zatrjujejo, da je bilo govora o morebitnem sestanku češkoslovaškega ministrskega predsednika Sirokega s francoskimi voditelji.

K. Popović o Cipru

BEOGRAD, 14. — V zvezi z vestmi, ki so se pojavile v delu inozemskega tiska o izjavi Koče Popovića na tiskovni konferenci o ciprskem vprašanju, se precizira, da je državni tajnik na vprašanje dopisnika lista «Katimerini» izjavil, da Jugoslavija upa, da bo storjeno vse, da bi se našla kompromisna rešitev grško-britanskega spora o Cipru, upoštevajoč interese vseh zainteresiranih, vštevši tudi interese in želje ciprskega prebivalstva.

«Po mojem mnenju, je rekel Koča Popović, nekatere metode, ki so se uporabljale na Cipru, ne prispevajo k ustvaritvi ugodnega ozračja za mirno rešitev tega spora.»

Izid volitev v Posarju

SAARBRUECKEN, 14. — Izid včerajšnjih občinskih volitev v Posarju je sledeči:

Demokristjanska stranka, ki ji predseduje dr. Ney, je dobila 152.936 glasov (27,8 odst., pri lanskih volitvah 25,4 odstotkov), demokrati (Schneider) 134.186 (24,4 odst. in 24,2 odst.), Hoffmanova stranka 123,456 (22,4 odst. in 21,8 odst.), socialdemokrati 103.361 (18,8 in 20.1 odst.), komunisti 29.893 (5,4 odst. in 6,6 odst.).

Od 150 sedežev bodo demokristjani dobili 47, demokrati 34, Hoffman 34, socialdemokrati 29, komunisti 6.

Tudi pri teh kakor pri prejšnjih občinskih volitvah so večino glasov dobile Nemčiji naklonjene stranke, ki so dobile skupno 70 odstotkov glasov.

TITO O REZULTATIH SVOJEGA OBISKA V FRANCIJI

„*Naša stališča se ujemajo v mnogih zelo bistvenih vprašanjih*“

Popolno soglasje glede pomoči zaostalim državam, razorožitve, tesnega sodelovanja na vseh področjih, zbližanja med FLRJ in SZ itd.

BEOGRAD, 14. — Beograjčani so včeraj navdušeno pozdravili predsednika Tita, ki se je vrnil z državniškega obiska v Franciji. Pred železniško postajo se je zbrala ogromna množica, kateri je maršal Tito spregovoril nekaj besed o obisku v Franciji in je med drugim dejal:

«Moram poudariti, da smo prišli s poti zadovoljni z našim obiskom in z vsem tistim, o čemer smo se tam pogovarjali in kar smo videli

Namen, ki nas je peljal v prijateljsko Francijo, je znan in je v skladu z našo splošno zunanjo politiko, s politiko sodelovanja med narodi in državami na enakopravni osnovi, s politiko mirnega sodelovanja, s politiko okrepitve miru. Namen je napraviti vse, kar lahko omogoči preprečitev nove svetovne katastrofe.

Želim povedati, da smo v Franciji naleteli na veliko razumevanje za naše teznje. V razgovorih z državniki Francije smo bili odkriti, kot so bili tudi oni odkriti z nami. Pojasnjevali smo jim svoja stališča, oni pa nam svoja. In prišli smo to do prepričanja, da se stališča v mnogih, in sicer najbolj bistvenih vprašanjih ujemajo. Govora je bilo o nekaterih največjih problemih in za nas je bilo zelo važno slišati, kako oni gledajo nanje, kakor na vprašanje razorožitve, tako tudi na vprašanje pomoči zaostalim državam, na vprašanje odnosov z vzhodnimi državami in na še nekatera druga. Razumljivo je, da so oni — kar je bilo za nas zelo prijetno slišati, popolnoma razumeli našo politiko, politiko prijateljskih odnosov, politiko izboljševanja odnosov s Sovjetsko zvezo in z drugimi vzhodnimi državami. Naleteli smo na razumevanje, ker so se prepričali, da sta resnični naša teznja in trditev, da je izboljšanje teh odnosov in vzpostavljanje prijateljskih odnosov naše države in teh držav velik prispevek k okrepitvi miru na svetu in omogočanju mednarodnega sodelovanja. Sumničenja in ugibanja o tem, da sedaj spreminjamo svojo zunanjo politiko — kolikor so to nekateri ljudje poskušali — je bilo lahko odstraniti.

Na drugi strani pa nam je bilo zelo ljubo tudi to, da se pri nekaterih velikih in važnih vprašanjih popolnoma strinjamo z državniki Francije, zlasti pa pri vprašanju pomoči zaostalim državam. Prav tako se strinjamo z njimi, da si je potrebno prizadevati doseči določen napredek pri razoroževanju. Razumljivo je, da tu ni govora o tem, da bi šli v podrobnosti in da bi govorili o tem, kaj je treba prej napraviti, ali je treba najprej doseči razorožitev in potem reševati mednarodne probleme, ali pa naj se najprej rešijo mednarodni problemi in potem izvrši razorožitev. Menimo, da takšno razpravljanje in takšna stališča ne prispevajo k pospešitvi reševanja tega problema, ampak da je treba začeti reševati tisto kar je možno najprej rešiti, ne glede na to, katero vprašanje je to.

Na sežanski postaji je domačinka izročila maršalu Titu ob njegovem povratku iz Francije v imenu sežanskih žena šopek rdečih tulipanov in košaro steklenic starega kraškega terana.

Tovariši in tovarišice, ko govorim o Franciji, moram reči, da smo bili tam deležni takšnega sprejema in takšnih simpatij, da se je pri nas razbil vsak sum, da bi morda danes pri francoskem narodu ne bila več tista trdna vez, ki nas je v preteklosti povezovala — to je, medsebojno razumevanje in prijateljstvo. Imeli smo vtis, da je pri Francozih še bila stalna in trdna želja povedati nam iz oči v oči, da se vedno goje do nas ista čustva, katero so nekoč gojili, in kar je še več, da poznajo naše ljudstvo, njegovo doslednost pri ohranitvi miru in drugem, da želijo toliko bolj trdne, toliko bolj tesne vezi in sodelovanje z nami. Mi smo tam obnovili mnoge spomine z raznimi predstavniki francoske družbe — z visokimi znanstveniki, politiki in drugimi — in smo se prepričali, da tisti, ki so iskreno govorili pred nami, želijo, da bi prišlo do uresničitve čim tesnejšega sodelovanja z nami na vseh področjih, na katerih je mogoče, i na kulturnem, i na političnem, i na gospodarskem itd.

Morda bi kdo mislil, da smo šli v Francijo, da bi jo nagovarjali, naj ne izpolnjuje svojih obvez v nekaterih vprašanjih. Ne, francoski državniki so se prepričali, da takih namenov nismo imeli, temveč da smo jim hoteli odkrito povedati, da poznamo njihove obveznosti, da vemo, kaj morejo in česa ne morejo napraviti, da pa bi v tistih vprašanjih, na katera imamo skupne poglede, nastopali na mednarodnem področju skupaj.

Prepričal sem se tudi, da francoski državniki — v mnogih vprašanjih, ki so na videz zelo težka, stališče Francozov v njih pa kot nepopustljivo — gledajo realistično in se zavedajo, da jih je treba rešiti. Prepričal sem se, da bo glede teh vprašanj z odgovornimi ljudmi Francije na mednarodnem področju zelo lahko najti tako skupni jezik, kot sodelovanje.

Vračamo se domov, spremljani s pozdravi in velikimi simpatijami francoskega ljudstva.

Prav tako vam moram povedati s tega mesta, tovariši in tovarišice, da smo tudi na naši poti skozi sosedno Italijo naleteli na simpatije, na zelo prisrčen in topel sprejem in na veliko pozornost do nas. Prav tako smo ob vrnitvi skozi Švico naleteli na velike simpatije pri švicarskem ljudstvu, ki jih je izrazilo tako s svojimi manifestacijami v Ženevi, kakor tudi v drugih mestih, skozi katera smo se peljali.

Z eno besedo, našo pot, ki je pot miru, poznajo narodi teh dežel zelo dobro in zaradi tega ugled naše države vse bolj raste, mi pa imamo v teh narodih velike prijatelje.»

Na vsej poti od meje do Beograda so spremljali predsednika Tita prisrčni pozdravi. Vse železniške postaje so bile okrašene z zastavami. Velika množica se je zbrala tudi na postaji v Sežani, kjer je v imenu prebivalstva izrazil predsedniku dobrodošlico predsednik občinskega ljudskega odbora Alfonz Grmek. V Postojni se je zbralo čez 3000 ljudi, da pozdravijo prihod predsednika Tita. V Ljubljani pa so predsednika na postaji, kjer se je zbrala ogromna množica, pozdravili predsednik izvršnega sveta LR Slovenije Boris Kraiger in druge osebnosti. Prav tako veličasten sprejem je bil v Zagrebu, Slavonskem Brodu, Vinkovcih in Sremski Mitrovici. V Beograd je modri vlak prispel zvečer ob 18.45.

Vatikan vstopa v volilno borbo poleg «trojne zveze» delodajalcev

Don Sturzo proti Gonelli - Šef Katoliške akcije prof. Gedda za „rešitev Rima“ - Gronchi in Martino odpotujeta jutri v Švico

RIM, 14. — Strateški načrt večinske demokristjanske stranke, da bi si za vsako ceno zagotovila zmago na majskih upravnih volitvah, ki jih ima tudi za politično nadvse važne in celo odločilne za bodoči razvoj političnega položaja v deželi, je danes viden že v vsej svoji celoti. Da bi si omogočila tudi za čas po volitvah uresničenje politike popolnega zaprtja na levo, se je krščanska demokracija kot nikoli doslej povsem javno povezala s trojno zvezo veleindustrijcev, veletrgovcev in veleposestnikov, zvezo, ki je javno priznala, da je vključila med demokristjanske kandidate svoje ljudi. Minimalen cilj krščanske demokracije pa je, da v nobenem primeru ne sme oslabiti svojih pozicij.

Zaradi tega je danes uradno vstopil v volilno borbo celo sam Vatikan s svojim uradnim glasilom «Osservatore Romano», ki je objavil prvi članek svoje nove rubrike pod naslovom «Pogovori». V tem članku je poudarjeno, da je edino odprtje, ki je danes možno, odprtje «v življenje, ki nas obkroža in v katerem se bori in brani cerkev, to je edino dovoljeno in celo zapovedano odprtje». To pomeni, da Vatikan naravnost zapoveduje, da morajo katoličani glasovati za krščansko demokracijo in njene zaveznike.

Poleg Vatikana sta se oglasila še stari bivši voditelj italijanskih klerikalcev Don Sturzo in sedanji predsednik Katoliške akcije prof. Gedda. Don Sturzo je v posebnem članku napadel celo demokristjana Gonello, ki je v zadnjih časih s svojimi izjavami pokazal, da se ne strinja s Fanfanijevo linijo. V časopisu «Giornale d'Italia» poudarja Don Sturzo, da ni prvič, da ima Gonella takšne značilne zalete, in nadaljuje z napadi proti odprtju na levo in še posebej proti Nenniju. Gedda pa je v svojem govoru potrdil vatikanske smernice in prav tako objavil protikomunistično križarsko vojno v imenu vere. Pri tem se je zlasti zavzemal za tako imenovano «rešitev Rima», katerega občinska uprava v nobenem primeru ne sme priti v roke nobenega drugega kot samo demokristjanskega senatorja Tupinija, kajti «senat in rimsko ljudstvo morata biti vredna božanske izbire», ker v Rimu se «politika dotika oltarja».

Oglasil se je tudi Segni, ki je zanikal, da bi bila njegova bolezen politična, čeprav bo moral še za nekaj časa izostati iz volilne borbe. V svojih izjavah se je tudi branil pred obtožbami, ki so nadvse upravičene, da še vedno ni ničesar storil glede obljub, da bo vlada dosegla odobritev zakona o agrarnih pogodbah, zakona o tekočih gorivih in o novem ministrstvu za državne udeležbe. Pohvalil pa se je, da je vlada dosegla odobritev upravnega in političnega volilnega zakona, zakona o kinematografiji, kakor tudi številnih proračunov raznih ministrstev. Dejal je tudi, da je vlada zelo delavna, kljub temu, da je bila prej zaposlena v parlamentu, pri čemer je omenil, vzpostavitev pomorske proge Trst - Daljni vzhod in ukrepe za begunce ter ribiče. Nato je dejal, da je največja težava v tem, da bi bili prepričani, kako davčna pravičnost ni demagogija, čeprav je pri tem demagoško izjavil, da vlada «vrši svojo dolžnost do vseh Italijanov predvsem pa do ubogih in pozabljenih, onih, ki ne dvigajo vedno glasu». Kako namerava krščanska demokracija s pomočjo predstavnikov veletrgovcev, veleindustrijcev in veleposestnikov uslišati glas ubogih in pozabljenih, je seveda drugo vprašanje.

Jutri odpotujeta v Švico predsednik republike Gronchi in zunanji minister Martino. Gronchi je bil danes v Pistoii, Pescii in v drugih krajih Toscane in je zvečer odpotoval v Rim. Z Martinom pa se še vedno ni srečal, čeprav je Martino že pred dnevi zaprosil za sprejem. O svojih nesoglasjih se bosta morala pač pogovarjati med potovanjem.

Vedno bolj pogostoma se širijo govorice o krizi vlade, do katere bo vsekakor prišlo takoj po volitvah. Pri tem se omenja kot bodoči predsednik sedanji notranji minister Tambroni, po drugih ugibanjih pa Gonella, zlasti v primeru, če bo krščanska demokracija izšla iz volitev oslabljena.

Med predvolilnimi govori je treba omeniti Parrijev govor v Veroni, kjer je Parri poudarjal, da je bila podlaga republikanske ustave v odporniškem gibanju in katere osnovni emoter je svoboda in socialna pravičnost, ki pa ne more biti dosežena s pomočjo sedanjih vladnih strank. Iz majskih volitev pa mora nastati nekaj novega, ki bo predrugačilo sedanji položaj in odstranilo ona področja bede, ki predstavljajo danes sramoto za Italijo.

A. P.

Aleksander Fadejev pisatelj „Mlade garde“ v nedeljo umrl

MOSKVA, 14. — Agencija Tass je sporočila, da je sovjetski pisatelj Aleksander Fadejev, o čigar smrti so poročali že včeraj, napravil samomor. «Tass navaja, da je bil Fadejev, ki je imel 55 let, podvržen kroničnemu alkoholizmu in da si je vzel življenje v stanju težke duševne depresije. Agencija Tass dostavlja, da je alkoholizem povzročil prenehanje pisateljskega ustvarjalnega dela Fadejeva ter prenehanje njegovega javnega in družbenega delovanja. «Sovjetska vlada, zatrjuje Tass, je visoko cenila zasluge Fadejeva, ki ga je odlikoval z dvema Leninovima redoma in mnogimi drugimi odlikovanji».

Fadejev se je ustrelil s pištolo v svojem stanovanju. Po Jeseninu in Majakovskem je Fadejev tretji sovjetski književnik, ki je napravil samomor.

Aleksander Fadejev se je rodil 24. decembra 1901 v Kimri v Kalininski pokrajini v kmečki družini. Član komunistične partije je postal leta 1918, njegovo pisateljsko udejstvovanje pa se je začelo kmalu po državljanski vojni. Leta 1930 je izdal dolg roman o državljanski vojni na Daljnem vzhodu, med drugo svetovno vojno je bil dopisnik «Pravde» na leningrajski fronti, po vojni pa je objavil delo «Mlada garda» v katerem opisuje aktivnost mladih ukrajinskih partizanov. Leta 1951 je avtor prvo verzijo tega romana spremenil in «popravil», ker se mu je očitalo, da ni dovolj poudaril vloge starih boljševikov v ideološki in politični izgradnji množic.

Fadejev, ki je bil tudi član Vrhovnega sovjeta SZ je bil med drugim tudi predsednik Zveze sovjetskih pisateljev. Od leta 1939 je bil član CK sovjetske KP, na 20. kongresu KP pa so ga izvolili le za namestnika člana CK.

Nedeljske volitve v Avstriji niso prinesle bistvenih sprememb

Kljub porastu glasov in sedežev ljudske in socialistične stranke niti prva niti druga nima v parlamentu absolutne večine. Novo koalicijsko vlado sestavlja zopet Raab. Pri pokrajinskih volitvah so na Koroškem zopet prepričljivo zmagali socialisti

DUNAJ, 14. — Predsednik avstrijske republike Theodor Koerner je kmalu popoldne sprejel predsednika vlade Juliusa Raaba, ki je po včerajšnjih volitvah podal ostavko vlade. Predsednik republike je ostavko sprejel, takoj nato pa je zopet dal Raabu, kot predstavniku najmočnejše stranke, mandat za sestavo nove vlade. Vlada v ostavki bo opravljala tekoče posle, dokler ne bo sestavljena nova vlada.

Končni rezultati včerajšnjih volitev so taki:

Ljudska stranka (demokristjani): 2.000.068 glasov ali 45,96 odst. (l. 1953 41,26 odst.) in 82 sedežev (l. 1953 74).

Socialistična stranka (socialdemokrati): 1,873,250 ali 43,04 odst. (42,11) in 75 sedežev (73).

Stranka svobode (desnica): 283.713 ali 6,52 odst. (10,95) in 5 sedežev (14).

Komunisti in levi socialisti: 192.432 ali 4,42 odst. (5.28) in 3 sedeže (4).

Ostalih 6 strank skupaj pa je zbralo komaj 0,06 odst. glasov in torej ne bodo imele nobenega sedeža v parlamentu.

Včeraj pa so bile tudi volitve pokrajinskih svetov na Koroškem in Gradiščanskem.

Od 266.067 veljavnih glasov na Koroškem so prejeli:

Socialisti 127.993 (leta 1953 122.245);

Ljudska stranka 86.964 (72 tisoč 321);

Stranka svobode 41.740 (42 tisoč 877);

Komunisti in levi socialisti 8.281 (10.337);

Monarhisti 1.068 (1.021).

Sedeži bodo verjetno takole razdeljeni: socialisti 18, ljudska stranka 12, stranka svobode 5, komunisti in levi socialisti 1.

Rezultati pokrajinskih volitev na Gradiščanskem so taki:

Ljudska stranka 81.170 glasov in 16 sedežev;

Socialisti 75.875 glasov in 15 sedežev;

Stranka svobode 4.807 glasov in 1 sedež;

Komunisti 3.124 glasov in nobenega sedeža.

Socialistični tednik «Die Welt am Montag» piše, da je avstrijsko ljudstvo izrazilo svoje popolno zaupanje v dve veliki stranki, ki od konca vojne vodita usodo države. Istočasno, pravi list, je zadalo uničujoč poraz opozicijskim strankam.

«Ljudska stranka, je izjavil ministrski predsednik Raab predstavnikom tiska, je pripravljena sestaviti novo vlado v koaliciji s socialisti, toda pogajanja za sestavo vlade bodo zelo težka. Zaradi tega ni mogoče reči, kakšna bo nova lista ministrov. Gotovo pa je, da bo ljudska stranka na podlagi včerajšnjih volitev prevzela večjo odgovornost.»

Eden noče govoriti o aferi Crabb

LONDON, 14. — Britanski parlament je na zahtevo opozicije danes razpravljal tudi o aferi Crabb. Govoril je vodja opozicije Gaitskell, ki je svoj napad naperil predvsem na Edena. Ta je odgovoril, da ne namerava v zbornici razpravljati o tajni obveščevalni službi, kakor tudi ne namerava prekiniti tradicije, po kateri minister ni obvezan odgovarjati na določena vprašanja, če tako zahteva korist države. Rekel je tudi, da nima niti besede dodati k temu, kar je povedal v sredo. Vendar je le spregovoril nekaj več: «Crabb je dobil svojo nalogo, je dejal Eden, ne da bi vlada za to vedela. Posebne okoliščine so me primorale to povedati. Imeli smo važne razgovore s sovjetskimi voditelji in če ne bi dal te izjave, bi oni lahko dvomili v našo odkritosrčnost. Priznam, da ni samo državni interes, ki me skrbi pri tej zadevi. Na kar polagam bistveno važnost, je uspeh naših razgovorov s sovjetskimi voditelji; za te razgovore upam, da bodo pomenili začetek nove dobe. To možnost nameravam braniti za vsako ceno. Mislim, da ima ta cilj tudi politika sovjetskih voditeljev in zaradi tega obžalujem, da je prišlo do te debate in ne bom rekel ničesar več.»

Ko se je pred natlačeno poslansko zbornico Eden zopet usedel, so se iz vrst opozicije slišali glasovi «ostavka, ostavka».

Ko je opozicija predlagala simbolično znižanje plače ministrskemu predsedniku in prvemu lordu admiralitete za 5 šterlingov, je bil ta predlog zavrnjen s 316 glasovi proti 229 glasovom.

LONDON, 14. — Tajnik britanske KP Harry Pollitt je odstopil in za novega tajnika je bil imenovan John Gollan. Harry Pollitt bo še dalje ostal predsednik izvršilnega odbora.

Laburisti za samoodločitev ciprskega prebivalstva

Opozicija ostro graja britansko vladno politiko na Cipru. Na otoku zopet dve smrtni žrtvi

LONDON, 14. — Bivši minister za kolonije ter namestnik vodje opozicije James Griffiths je danes pričel v parlamentu debato o položaju na Cipru z govorom, v katerem je med drugim rekel: «Da je Velika Britanija opustila pogajanja o Cipru, je bilo blazno dejanje. Od tedaj se je položaj samo slabšal». Glede na usmrtitev dveh ciprskih nacionalistov je Griffiths dejal: «Še vedno smo mnenja, da bi guvernerjeva pomilostitev položaj spremenila ter napravila konec tragični zagati, v katero smo zašli».

Govornik je zatem svetoval vladi, naj pokliče nadškofa Makariosa nazaj iz pregnanstva ter ponovno začne v Londonu pogajanja s poglavarjem grške pravoslavne cerkve in s predstavništvom sveta ciprske etnarhije. Potem je nadaljeval: «Jalova vladna politika na Cipru je imela poleg drugega za rezultat tudi spore med Grki in Turki na Cipru, ki so doslej živeli med seboj v miru. Ta politika je prinesla Angliji sovražnost Grčije ter oslabila položaj NATO v predelu, ki je življenjske važnosti. Ta politika je nadalje škodovala ugledu Anglije, zlasti v državah, ki ne pripadajo k nobenemu od obeh svetovnih blokov».

Predstavnik opozicije je nato zahteval jasno izjavo, ki naj glede na Ciper potrdi pravico narodov, da odločajo o sami sebi, ter pri tem podčrtal, da je taka izjava neizogiben pogoj za napredek v pogajanjih in za rešitev ciprskega problema. Po mnenju Griffithsa mora imeti bodoča ustava, o kateri je treba razpravljati s predstavniki etnarhije, klavzulo, ki bi dovoljevala ciprskemu ljudstvu, da si prosto izbere lastno bodočnost v določenem roku. Po tej ustavi se mora potem imenovati zakonodajna skupščina, ki mora imeti seveda grško-ciprsko večino in istočasno jamstva za turško manjšino. Kar pa zadeva nadzorstvo notranje varnosti, bi morala biti ta še za eno leto v rokah guvernerja. Po preteku enega leta, odkar bi ustava stopila v veljavo, bi bilo treba ves problem še enkrat proučiti na pogajanjih med guvernerjem in ciprsko vlado, ki bi nastala po svobodnih volitvah.

Griffithsu je odgovarjal minister za kolonije Lennox-Boyd, ki je zanikal njegove trditve. Glede zahteve po samoodločitvi Ciprčanov je dejal, da je ta pravica priznana v beli knjigi, objavljeni o tem problemu, toda «v tem hudem položaju na svetu ne moremo pristati na uveljavljanje tega načela», je dostavil minister. Potem je še očital laburistom popolno pomanjkanje odgovornosti, češ laburisti bi bili sposobni 12 mesecev potem, ko bi stopila ustava v veljavo, izročiti nadzorstvo nad varnostjo nekemu ministru, ki bi lahko bil tudi komunist.

Končno je Lannox-Boyd dejal, da je smatral za svojo dolžnost nasvetovati kraljici, da ne pomilosti obeh na smrt obsojenih Ciprčanov.

Pri glasovanju o resoluciji, s katero so laburisti v znak neodobravanja vladne politike na Cipru zahtevali zmanjšanje plače ministru za kolonije Lennoxu-Boydu za 100 šterlingov, je poslanska zbornica to resolucijo odklonila s 314 glasovi proti 236 glasovom.

Župan Pireja Toutoulies je ob posebni ceremoniji s kladivom razbil spominsko marmorno ploščo v majhni cerkvici v Nikaji, predmestju Aten. Plošča je bila postavljena v spomin na obisk angleške kraljice Elizabete in vojvode edimburškega. Toutoulies je izjavil, da je ploščo razbil v znak protesta proti usmrtitvi Karaolisa in Demetriouja.

Iz uradnega vira v Nikoziji so sporočili, da je bil danes v Polisu ubit neki ciprski Grk. Ubili so ga britanski vojaki, ker se je upiral aretaciji med «očiščevalno akcijo». Nekega 15-letnega ciprskega dijaka pa so obsodili na 10 let ječe, ker so 14. marca pri njem našli bombo.

V kraju Monarka blizu Famaguste so našli truplo angleškega civilista, ki je bil ubit s streli. Pozneje se je ugotovilo, da je to višji funkcionar ciprske letalske družbe Thompson, bivši polkovnik v Indiji, ravnatelj ciprske letalske službe. Blizu Monarke je imel svojo pristavo. Podrobnosti o njegovi smrti niso znane.

TRŽAŠKI DNEVNIK

VREME VČERAJ
Najvišja temperatura 20.3, najnižja 13.7, ob 17. uri 18.2, zračni tlak 1023.2 narašča, veter 13 km na uro, vlaga 70 odst., nebo 9 desetin pooblačeno, morje lahno razgibano, temperatura morja 15.

Danes, TOREK 15. maja Zofija, muč., Jaromila. Sonce vzide ob 4.34 in zatone ob 19.29. Dolžina dneva 14.55. Luna vzide ob 9.29.
Jutri, SREDA 16. maja Janez, N., muč., Mladena.

ZELO USPELO ZBOROVANJE NSL PRI SV. JAKOBU

Laurenti o tržaški mornarici in o pomenu moskovskega kongresa

Tov. Dekleva je v Barkovljah pozval volivce, naj v pokrajin. volitvah glasujejo za kandidata Grbca - Negativen izid diskusije Vidali-Lonza

Sinoči je ob 20. uri na Trgu pri Sv. Jakobu govoril za Neodvisno socialistično listo tov. Laurenti, ki je podrobno in dokumentirano opisal razvoj naporov za vrnitev vsaj dela trgovinske mornarice Trstu. Tov. Laurenti je prečital pismo ministra za trgovinsko mornarico, v katerem se zagotavlja takojšnja vrnitev ladij «Asia» in «Victoria» Trstu. Do tega ni prišlo, ker so Genovežani odločno protestirali, medtem ko se je tržaški župan vozil po Ameriki in podžupan ni hotel sklicati občinskega sveta.

Tako se je končalo, da Trst ni dobil niti «Asie» niti «Victorie».

Med tem časom pa je bila v Rimu mednarodna konferenca o tržaškem pristanišču, na kateri je vladni predstavnik svečano zagotovil tržaškemu pristanišču tri ladje. Ta konferenca se ni še dobro končala, ko so predstavniki ministrstva za trgovinsko mornarico pozabili na svečane obljube in sklenili dve izmed omenjenih ladij premestiti v Genovo.

Tudi tokrat ni tržaški župan — ki se je medtem vrnil iz Amerike — hotel odločno protestirati, temveč se je omejil na slavospeve ministru za trgovinsko mornarico, potem ko je bilo ministrstvo zaradi tržaških protestov prisiljeno izjaviti, da tržaškemu pristanišču ne bodo odvzeli dveh temveč samo eno ladjo.

V nadaljevanju govora je tov. Laurenti omenil še druge številne obljube, od katerih se do sedaj ni izpolnila nobena, in ostro obsodil politiko dosedanje večine v tržaškem občinskem svetu, saj je ta politika kriva, da Trst nima ladij, da ni dobil obljubljenih milijard lir pomoči niti proste cone.

V drugem delu svojega govora je tov. Laurenti obrazložil pomen moskovskega kongresa, pri čemer je poudaril, da je ta kongres nakazal perspektivo razvoja v novi etapi zgodovinskega razdobja za borbo mednarodnega delavskega gibanja za dosego socialističnih smotrov. Dejal je, da se neodvisni socialisti nočejo bahati s tem, kdo je imel prav in kdo ni imel prav, ker je to preteklost, ki jo vsi danes dobro poznamo. Važno pa je, da iz te preteklosti izvlečemo nauk za bodočnost. Preteklost pa predpisuje nujnost širokega sodelovanja in enotnosti vseh socialističnih in demokratičnih sil na najširši osnovi.

Ta nujnost sodelovanja je še posebno važna pri nas v Trstu, kjer bodo lahko le združene demokratične in socialistične sile zrušile na bližnjih volitvah vladajočo kliko.

V zvezi z nedeljsko diskusijo in očitki, da se druži s socialnimi demokrati, je tov. Laurenti poudaril, da nima samo stikov s socialdemokrati, temveč tudi z drugimi strankami, ki spadajo v tabor naprednih demokratičnih sil, kakor tudi s komunistično partijo prav zato, da bi pripomogel k združitvi vseh socialistično usmerjenih sil.

Svoj govor je tov. Laurenti zaključil s pozivom, naj volivci glasujejo za Neodvisno socialistično listo, ki daje vsa jamstva za aktivno borbo in za napore, zato da bo prišlo čimprej do take združitve, zato da bo končno odstranjena dosedanja vladajoča klika, ki je tako slabo upravljala Trst.

Nato je govoril v slovenščini tov. Mesesnel.

V Barkovljah pri Rumeni hiši pa je sinoči govoril dosedanji občinski svetovalec dr. Jože Dekleva, nosilec Neodvisne socialistične liste. Zborovanju je predsedoval Miro Znidaršič.

Dr. Jože Dekleva je govoril o gospodarski krizi, brezposelnosti, trgovinski mornarici in vseh drugih gospodarskih in socialnih vprašanjih, ki tarejo Trst. Ostro je obsodil dosedanjo negativno demokristjansko občinsko politiko in dr. Agneletta, ki to politiko odkrito podpira. Danes se je Agneletto postavil na stran sovražnikov vsega naprednega gibanja v svetu. Dalje je dr. Dekleva pozval barkovljanske volivce, naj glasujejo za pokrajinskega kandidata Grbca in opozoril na kandidaturo Agnelettovega prijatelja Terčona, ki kandidira v istem okrožju. Tudi ta kandidatura predstavlja posredno podporo demokristjanom, ki računajo na cepitev slovenskih glasov v devinsko-nabrežinskem okrožju, kar lahko omogoči izvolitev njihovega kandidata. Zato, je dejal dr. Dekleva, mora vsak zaveden Slovenec v tem pokrajinskem volilnem okrožju, voliti za neodvisnega kandidata Grbca.

V Ul. Marconi pri Javnem vrtu je včeraj govoril tov. Kenda, ki je obravnaval tržaška gospodarska vprašanja.

Zelo velik odmev je imela med delavstvom Trsta javna diskusija med sekretarjem KP TO in sekretarjem PSDI za Trst, tako da se je na Trgu Goldoni zbrala v nedeljo dopoldne večtisočglava množica pristašev obeh strank in veliko število drugega občinstva. Prve tričetrt ure je govoril sekretar PSDI prof. Lucio Lonza. Največji del svojega govora je posvetil čitanju nekega spisa iz leta 1950, v katerem se v takratnem duhu KP blati Jugoslavija.

Ves njegov govor pa je bil postavljen na nekonstruktivno osnovo, govornik je na zelo ponesrečen način polemiziral s prisotnimi delavci, izrekel na njihov račun mnogo neugodnih besed, žaljivk, se iz njih tudi norčeval itd. Pri vsem tem se je oddaljil od teme, ki je bila določena za diskusijo in ki se je glasila: «Socialna demokracija in komunizem v svetu, Italiji in v Trstu».

To je Vidali za njim v svojem tričetrturnem govoru tudi najprej ugotovil in se skušal v svojem odgovoru pravilno izogniti nekonstruktivnim očitkom socialdemokratskega sekretarja. Nato je prečital svoj dolgi sestavek o socialni demokraciji in komunizmu. K vsebini sestavka pa moramo pripomniti, da je bilo polno starih vsedlin znanih nasprotovanj in polemik s socialno demokracijo, ki so danes že preživele, ker ne odgovarjajo več perspektivam današnjega razvoja delavskega gibanja in odnosov med njegovimi strankami. Vendar pa je njegov sestavek izzvenel pozitivno v tistem delu, v katerem se je zavzel za politiko mednarodne in notranje pomiritve ter za sodelovanje vseh socialističnih in demokratičnih sil. Nato je povedal nekaj besed v odgovor na Lonzove očitke, pri čemer pa je poslušalce — in verjetno tudi njegove ožje pristaše — začudila izjava, da vodstvo KP še vedno ni zavzelo stališča do družbene in državne ureditve v Jugoslaviji, kot tudi do neodvisnih socialistov v Trstu, še bolj pa nekatere dvoumne trditve s tem v zvezi.

V svojem zadnjem odgovoru je nato Lonza na neverjetno nesramen način navzoče delavce dolžil celò, da so krivi, da tržaške ladjedelnice nimajo dela in podobno ter jih tudi drugače hudo žalil. Zato je imel njegov nasprotnik lahek posel, ko mu je to po pravici — in še premalo in premilo — očital.

Vsa diskusija pa ni bila konstruktivna za socialistično gibanje, ker so poslušalci odnesli vtis, da se hočejo namesto likvidiranja starih nasprotij in razprtij ta nasprotja s pomočjo starih in preživelih argumentov poglobiti. Zdi se, da je Trst še vedno preobremenjen z nacionalističnimi predsodki, zaradi katerih se še ni vključil v proces splošne pomiritve v svetu, proces, ki je napravil že precejšnje korake naprej v mednarodnem delavskem gibanju.

ZBOROVANJA NEODVISNE SOCIALISTIČNE LISTE

Danes

LADJEDELNICA SV. MARKA (Broiet) ob 15.30, govori Bortolo Petronio.
ULICA ORLANDINI - ZORUTTI ob 18. govorita Kenda in Ulieni.
UL. CISTERNONE ob 20. govorita Štoka in Samsa.
GROČANA ob 20.30, govorita prof. Jelinčič in Kosmina.
BAZOVICA ob 20.30, govori dr. Dekleva, predseduje Čač.

Jutri

VHOD V STARO PRISTANIŠČE (Trg Libertà) ob 16.30, govori Bortolo Petronio.
TRG VALMAURA ob 18. govori F. Štoka.
SV. ALOJZIJ ob 20. govorita B. Petronio in Samsa.
KRIŽ ob 20.30 govori Mirko Kosmina.

LISTA DEMOKRATIČNE ENOTNOSTI za repentaborsko občino

REPENTABOR 17. maja ob 20. uri.

LISTA DEMOKRATIČNE ENOTNOSTI za zgoniško občino

SAMATORCA danes ob 20. uri.
MALI REPEN v četrtek ob 20. uri.
GABROVEC v petek ob 20. uri.
DEVINŠČINA v nedeljo ob 14. uri.

VOLILNA ZBOROVANJA

DANES

Neodvisna socialistična lista: Ladjedelnica Sv. Marka (Brolet) ob 15.30 Petronio; Ul. Orlandini - Zorutti ob 18 Kenda in Ulieni. Ul. Cisternone ob 20 Štoka in Samsa; Gročana ob 20.30 Jelinčič in Kosmina; Bazovica ob 20.30 Dekleva.

Lista demokratične enotnosti za zgoniško občino: Samatorca ob 20. uri.

KP: ob 19. uri Trg Belvedere Vidali, Valdisteno in O. Derosa; ob 19 Reška cesta pri Del. zadrugah Calabria; ob 19 Ul. dei Porta Sajovitz, L. Sorini, Edi Faelli; ob 20 Ul. Solitro Sema; ob 20.30 Trebče Šiškovič; ob 21. Prosek Gerbec; ob 20.30 Sv. M. M. Spodnja št. 765 Radich in Zuzek; ob 19.30 Elizejske poljane Sema in D'Agosto.

Lista «Frausin»: ob 19.30 v Miljah Marconijev trg Romilda Chinichio, Jole Deferri in Natalia Zilli.

MEN: na Trgu Goldoni ob 19.30 govori odv. Edmondo Martinuzzi.

V ČETRTEK

Na Trgu Unità govori za KP ob 18.30 senator **Umberto Terraccini.**

Vprašanje „Pastificio Triestino" bodo obravnavali na uradu za delo

Kot je znano, počiva v podjetju «Pastificio Triestino» že skoraj 50 dni vse delo in dobivajo delavci le del plače iz dopolnilne blagajne. O položaju v tem podjetju bodo končno na zahtevo obeh sindikatov razpravljali v četrtek na uradu za delo.

Preteklo soboto se je sestal upravni svet podjetja, toda o sklepih tega sestanka ni doslej še nič znanega. Zvedelo se je samo, da bodo sprejeli dokončne sklepe šele 26. maja. Do takrat bodo morali živeti delavci in nameščenci v dosedanji negotovosti. Vsekakor ni tovarna zaprta zaradi pomanjkanja naročil, marveč iz upravnih razlogov in finančnih, ki še niso znani javnosti.

STAVKA TISKARSKIH DELAVCEV

Danes popoldne se prične 24-urna stavka tiskarskih delavcev, ki bo trajala do jutri popoldne. Zaradi tega ne bodo izšli jutri jutranji, popoldanski in večerni dnevniki. Stavka bo po vsej Italiji in so jo enotno napovedale vse tri sindikalne organizacije. S stavko bodo tiskarski delavci protestirali proti delodajalcem, ki se nočejo pričeti pogajati glede zahtev delavcev.

Medtem pa ministrstvo za delo z zanimanjem sledi sporu in namerava sklicati nov sestanek predstavnikov delavcev in delodajalcev, na katerem naj bi ponovno proučili predlagani načrt nove delovne pogodbe in dosegli rešitev, ki bi bila sprejemljiva za obe stranki.

Skupščina delavcev „Kraftmetall"

Drevi ob 18. uri bo na sedežu Delavske zbornice CGIL v Ulici Zonta 2 skupščina delavcev in nameščencev podjetja «Kraftmetall», ki jo sklicuje FIOM. Razpravljali bodo o vzrokih, ki so privedli do zapore podjetja, in o sindikalni akciji, ki je potreba za zaščito interesov delavcev.

VČERAJ IN DANES VOLITVE ODBORA V ILVI

Doslej se je udeležilo volitev 73 odstotkov vseh delavcev

V petek bodo izvolili nov tovarniški odbor delavci Tržaškega arzenala

Včeraj dopoldne so se v železarni ILVA v Škednju začele volitve novega tovarniškega odbora, ki se bodo nadaljevale danes do 18 ure. Včeraj, prvi dan volitev, je bila udeležba delavcev precej velika: od 1200 delavcev jih je že volilo 880, to je 73 odst., od 150 uradnikov pa jih je glasovalo le okrog 50, t. j. 30 odst. Glasove bodo začeli šteti takoj po koncu volitev, tako da bodo morali biti znani izidi že drevi.

Volitve potekajo v popolnoma mirnem ozračju, kar je ponoven dokaz zrelosti delavcev. Doslej je imela Delavska zbornica CGIL v odboru 4 predstavnike, ki so vsi delavci, Delavska zbornica CISL pa je imela 3 zastopnike, in sicer dva delavca in enega uradnika.

V petek pa bodo volili nov tovarniški odbor v Tržaškem arzenalu. Tudi za to podjetje je važno, da izvolijo takšen tovarniški odbor, ki bo odločno ščitil njihove pravice. Zato morajo delavci oddati svoj glas tistim svojim tovarišem, ki so razredno najbolj zavedni in zato tudi najbolj borbeni.

IZPRED PRIZIVNEGA SODIŠČA

Potrditev obsodbe

15. marca lani je nedaleč od bivšega ameriškega športnega igrišča na Trbiški cesti postal žrtev hude prometne nesreče 30-letni agent javne varnosti Francesco Fozzi, ki je hotel z glavne ceste zaviti na Kraško cesto. Tik pred križiščem je Fozzi zavozil s svojim kolesom proti levi, in sicer prav v trenutku, ko je za njim privozil z izposojenim Fiatom 1400 Giuseppe Palcich iz Ul. Crispi. Palcich poleg katerega je sedel 54-letni Karlo Razman od Domja, je hotel kolesarja prehiteti ,a namesto z desne je hotel to storiti z leve strani. Ta njegova zamisel pa se je tragično zaključila, kajti može je s precejšnjo silo zaletel v Fozzija in ga podrl na tla, kjer je zaradi hudih telesnih poškodb na mestu izdihnil.

Palcich, katerega so obtožili nenamernega umora, se je moral zaradi svojega dejanja zagovarjati pred sodiščem, ki ga je 20. januarja letos spoznalo za krivega in ga obsodilo na 6 mesecev zapora, na plačilo stroškov razprave in odvetnikov in tudi na povračilo povzročene škode sorodnikom pokojnega agenta.

Proti obsodbi je Palcich vložil priziv, vendar tudi prizivno sodišče ni moglo drugače kot potrditi prvotno razsodbo in obsoditi moža na plačilo povišanih sodnih in odvetniških stroškov.

Preds. Forziati, tož. Santanastaso, zap. D'Andri, obramba odv. Morgera, odv. zas. stranke Poilucci.

Šofer podlegel poškodbam

Kakor so zdravniki predvidevali, je včeraj v prvih popoldanskih urah na ortopedskem oddelku 46-letni šofer Luigi Romanini iz Ul. Molin a vento podlegel poškodbam. Romanini se je v soboto popoldne ponesrečil med razkladanjem tovornika pred sedežem podjetja v Ul. Ghirlandaio, pri katerem je bil zaposlen.

Zlomila si je nogo

Predvčerajšnjim zvečer med delom v hlevu, ki je v bližini njenega doma, je 62-letna Angela Gerlanc iz Saleža št. 23 nerodno zdrsnila in se nerodneje padla; kljub poškodbi in bolečinam pa se ženska ni takoj zatekla v bolnišnico.

Včeraj popoldne pa je uvidela, da brez zdravniške pomoči ne bo šlo, zaradi česar so njeni sorodniki poklicali osebje Rdečega križa, ki je prišlo po Gerlančevo z rešilnim avtom. V bolnišnici so ji ugotovili zlom stegnenice desne noge, zaradi česar so jo takoj sprejeli na ortopedskem oddelku. Zdravniki so si pridržali prognozo, vendar upajo, da se bo Gerlančeva vendarle rešila

Padec starke

Včeraj zjutraj se je v spremstvu svoje 44-letne snahe Julijane Vodopivec s Prebenega zatekla v bolnišnico 75-letna Ana Starc por. Kocjančič z Škofij, kateri pa so zdravniki sicer ugotovili izpah ramena ter razne praske po obrazu in nogah, a so jo po nudeni potrebni pomoči odslovili s prognozo okrevanja v 10 dneh.

Vodopivčeva je pojasnila, da je njena tašča predvčerajšnjim zvečer okoli 21. ure v trenutku, ko je stekla v Dolini proti avtobusu, ki bi jo moral odpeljati domov, po nesreči padla.

Nezgoda kolesarke

Precejšnja smola je včeraj spremljala tudi 35-letno Adele Berdon por. Zahar od Sv. M.M. Sp. med vožnjo s kolesom po cesti, ki iz Ricmanj pelje proti Domju. Pri prvih hišah Domja jo je namreč avtobus podjetja «Autovie Carsiche», ki ga je šofiral 51-letni Maksimiljan Praselj iz Boljunca, podrl na tla, zaradi česar se je morala ženska, ki se je pri padcu ranila na nogah, zateči v bolnišnico. Po izpranju poškodb so Zaharjevo odslovili in ji priporočili 4 dni počitka.

Razna obvestila

AK Jadran priredi v sredo 16. t. m. ob 20.30 na svojem sedežu v Ul. R. Manna 29 tretji koncert. Na sporedu sta 6. Beethovnova simfonija, Čajkovski: Romeo in Julija. Ljubitelji glasbe vljudno vabljeni!

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob pok. Julija Premruja daruje prosvetno društvo «Ivan Cankar» 2.000 lir za Dijaško Matico v Trstu.

Ob 31. obletnici smrti Ivana Kapuna daruje družina Kapun-Sosič 1000 lir za Dijaško Matico.

NOČNA SLUŽBA LEKARN V MAJU

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; dr. Gmeiner, Ul Giulia 14; Al Lloyd, Ul. dell'Orologio 6; dr. Signori, Trg Ospedale 8; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Škednju.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Danes 15. t. m. ob 20.30 v kino dvorani v Škednju

BESEDE IN KRETNJE...

Nastop gojencev igralske in baletne šole SNG

V petek 18. t. m. ob 20.30 v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska c. 7

premiera

Nikolaj Vasiljevič Gogolj

ŽENITEV

Komedija v treh dejanjih

Prevedel JOSIP VIDMAR

Režiser JOŽE BABIČ

Scenograf VLADIMIR RIJAVEC

Agatja Tihonovna, trgovčeva hči, nevesta - Štefka Drolčeva; Arina Pantelejmonovna, teta - Leli Nakrstova; Fekla Ivanovna, posredovalka - Ema Starčeva; Podkoljosin, aktiven dvorni svetnik - Jožko Lukeš; Kočkarjov, njegov prijatelj - Rado Nakrst; Jajčnica, eksekutor - Danilo Turk; Anučkin, pehotni častnik v pokoju - Silvij Kobal; Ževakin, pomorščak - Modest Sancin; Dunjuška, hišna - Tea Starčeva; Starikov, gospodar - Julij Guštin; Stjepan, Podkoljosinov sluga - Josip Fišer.

Godi se v prvi polovici minulega stoletja.

Prodaja vstopnic od srede 16.V. dalje v Tržaški knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 37-338 ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni dvorane.

V nedeljo 20. t. m. ob 20. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrd. c. 7

ponovitev

N. V. Gogolj

ŽENITEV

V soboto 19. t. m. ob 20 uri v prosvetni dvorani pri Sv. Barbari

Ivan Cankar

Martin Kačur

PROSVETNO DRUŠTVO «IVAN CANKAR» - Trst

V soboto 19. maja 1956 ob 20.30 uri v dvorani na stadionu «Prvi maj»

KONCERT

INVALIDSKEGA PEVSKEGA ZBORA IZ SLOVENIJE

Sodelujejo:
mezzosopranistka **Vanda Zihrl**, članica Opere iz Ljubljane
baritonist **Konrad Orožim** član Opere z Reke

Dirigent:
prof. Radovan Gobec

Zbor spremlja s harmoniko **prof. Janez Kuhar**, soliste spremlja pri klavirju **dr. Gojmir Demšar**

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 13. in 14. maja se je v Trstu rodilo 9 otrok, porok je bilo 8, umrlo pa je 19 oseb.

POROČILI SO SE: uradnik Bruno Baldo in učiteljica Tea Palutan, uradnik Vittorio Gerin in uradnica Licia Spolverini, geometer Arturo Riosa in uradnica Lucia De Fin, mehanik Mario Bruno Simičič in šivilja Ernesta Antonia Flora, pleskar Emiliano Vitez in šivilja Ivanka Grlica, uradnik Luigi Monaco in frizerka Aurora Contardo, zdravnik Glauco Tagliaferro in študentka Nives Maslo, uradnik Rolando Pečenko in uradnica Liliana Marussi.

UMRLI SO: 80-letni Antonio Bancovich, 55-letna Marija Babič, 58-letni Silvestro Vascotto, 37-letni Alojz Premru, 62-letni Pietro Pellaschier, 67-letni Rosario Terranova, 63-letni Francesco Luis, 67-letni Vittorio Giorgianni, 70-letni Karel Sivic, 80-letna Milena Mandaković vd. Pleyer, 62-letna Adalgisa Molinari, 64-letna Marija Pavletič por. Haipel, 69-letni Karel Godina, 83-letna Frančiška Vidali vd. Gabrovšek, 70-letna Anna Minca vd. Stefani, 56-letna Anna Mosetti, 61-letni Arrigo Negri, 74-letna Frančiška Bezek vd. Bari, 71-letna Antonia Vascotto vd. Benvenuti.

GLEDALIŠČA

GLEDALIŠČE VERDI

Drevi ob 21. uri bo 7. koncert Tržaške filharmonije pod vodstvom dirigenta Carla Zecchija ob udeležbi pianistke Marije Tipo. Na sporedu so: Mozart, Beethoven, Schumann in Čajkovski.

KINO

Rossetti. 16.00: «Uranova mrzlica», R. Basehart, P. Wirk.
Excelsior. 16.00: «Moja žena je za nabor». T. Ewell, S. North.
Fenice. 16.00: «Moj ljubimec je razbojnik», B. Stanwyck, B. Sullivan.
Nazionale. 16.00: «Sejkova hči», R. Meeker, M. English.
Filodrammatico. 16.00: «Papige», A. Fabrizi, A. Sordi.
Supercinema. 16.00: «Kraljevi tat», A. Blyth, E. Purdom.
Arcobaleno. 15.30: «Ti si moja usoda», D. Day, F. Sinatra.
Astra Rojan. 16.00: «Trst, ljubezenska pesem», A. Basurto, M. Visconti.
Capitol. 16.00: «Carmen Jones», D. Dandridge.
Cristallo. 16.00: «Ljubi me ali pusti me», D. Day, J. Cagney.
Grattacielo. 15.30: «Pajčevina», G. Grahame, R. Widmark.
Alabarda. 16.00: «Napolitanec v Far Westu», E. Parker, R. Taylor.
Ariston. 16.00: «Zver», R. Mitchum, T. Wright. Mladoletnim prepov.
Armonia. 15.00: «Usodna listina», M. Carol, C. Farel
Aurora. 16.00: «Tihotapsko gnezdo», S. Granger, G. Sanders.
Garibaldi. 15.30: «Roke kvišku», G. Montgomery, T. Hunter.
Ideale. 16.00: «Tihotapka Alina», G. Lollobrigida, A. Nazzari.
Impero. 16.00: «Dogodivščina na dvoru», M. Kock, M. Cramer.
Italia. 16.00: «Vsi na krov», J. Powell, W. Pidgeon.
S. Marco. 16.00: «Materino srce», G. Rondinella, M. Allasio.
Kino ob morju. 16.00: «Rušilci nasipov», R. Todd, M. Redgrave.
Moderno. 16.00: «Zadnjič ko sem bil v Parizu», E. Taylor, V. Johnson.
Savona. 15.30: «Kapetana», F. Mac Murray, C. Heston.
Viale. 16.00: «SOS, kolonialna policija».
Vittorio Veneto. 15.30: «Ljubimca na petih morjih», L. Turner, J. Wayne.
Belvedere. 15.30: «Pot zvezd», R. Clooney, L. Melchior.
Marconi. 16.00: «Zasledovani po G-menih».
Massimo. 16.00: «Kocissovo maščevanje», J. Hodiak, R. Stack.
Novo cine. 16.00: «Zeja časti», F. March, B. Stanwyck.
Odeon. 16.00: «Totò išče miru», Totò, I. Barzizza.
Radio. 16.00: «Topkid, divji junak», B. Johnson.
Venezia. 16.00: «Rasputin», P. Brasseur. Mladoletnim prepov.
Skedenj. 18.00: «Nebeški otoki». Ob 20.30: «Besede in kretnje».

RADIO

TOREK, 15. maja 1956

TRST POSTAJA A

11.30 Zabavna glasba; 12.00 Predavanje; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Brahms: Nove ljubavne pesmi; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Mendelssohn: Koncert za klavir in orkester; 18.25 Debussy: Izgubljeni sin, kantata; 19.15 Zdravniški vedež; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Lenarjevi motivi; 20.30 Vokalni kvintet Niko Štritof; 20.47 Schubert: Rondo v A-duru; 21.00 Paul Claudel: «Trdi kruh», igra v 3 dej.; 23.00 Poje Mario Lanza.

TRST I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 18.30 Otroška ura; 19.35 Zbor tovarne Solway iz Tržiča; 21.05 Skladbe tržaških skladateljev: V. Medicusa, M. Bugamellija, A. Illersberga in V. Levija.

KOPER

5.00-6.00 Spored iz Ljubljane; 6.00 Jutranja glasba; 6.40 Glasba za dobro jutro; 7.00-8.00 in 11.00-12.00 Spored iz Ljubljane; 13.30 20 minut traja naš operni sestanek; 13.50 Lahka orkestralna glasba; 14.40 Zabavna glasba; 15.00-16.00 Spored iz Ljubljane; 16.00 Liki glasbenikov: Gustav Mahler - ob 45-letnici smrti; 16.45 Igra kvartet Van Wood; 17.15 Glasbeni oder: 17.55 Intermezzo; 18.00-19.30 Spored iz Ljubljane; 19.30 Francoske popevke poje Lady Patachou; 20.00-22.15 Spored iz Ljubljane; 22.15 Los 3 de Santa Cruz; 22.45 Igrajo godalni orkestri; 23.15 Glasba za ples.

SLOVENIJA

11.00 Radijski koledar; 11.15 Mali dopoldanski koncert; 11.45 Cicibanom — Palko Dolinec: Črna kača, angleška pravljica «Stari Sultan»; 12.40 Peter Iljič Čajkovski, Hamlet, fantazija; 13.35 Odlomki iz znanih simfonij in koncertov; 14.30 Modni kotiček; 14.40 Igra zabavni orkester radia Ljubljana; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Utrinki iz literature - Miško Kranjec: Svet nasilja se je podrl; 16.00 V svetu opernih melodij; 17.15 Želeli ste — poslušajte!; 18.00 Zunanje-politični feljton: Atomi gospodarstva in politike; P. I. Čajkovski: Iz «Letnih časov» izvaja pianistka Jelka Suhadolnik-Zalokarjeva; 18.30 Sportni tednik; 20.10 Slovenske narodne v priredbi Janka Ravnika in Nika Štritofa; 20.30 Radijska igra - Suhovo Cobilin: Svatba Krečinskega (prva izvedba); 21.30 Mali koncert lahke glasbe.

TELEVIZIJA

17.30 Spored za žene; 20.30 Vesti; 20.45 Novi filmi; 21.00 Prijatelj živali; 21.30 «On in ona», predvajata Nino Taranto in Delia Scala.

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» izreka globoko sožalje družinama Premru in Bertassi, ob izgubi njihovega predragega Julija, člana našega društva.

ŠTEVILNA VOLILNA ZBOROVANJA V PODEŽELSKIH OBČINAH

Tudi v pokrajinskem svetu mora prenehati monopol demokrščanske stranke in družabnikov

Važnost enotnega nastopa v narodnostno ogroženi devinsko-nabrežinski občini - Zgoniško prebivalstvo pozdravlja enotnost vseh delovnih ljudi

V nedeljo je bilo v Borštu ob 20. uri volilno zborovanje Neodvisne socialistične zveze za pokrajinske volitve, na katerem je tov. Dušan Hreščak poudaril, da je pomen letošnjih upravnih volitev tudi v tem, da bomo letos prvič izvolili tudi pokrajinski svet. Boršt spada v miljsko pokrajinsko okrožje, kjer je kandidat na listi NSZ tov. Mirko Kosmina. Pomen pokrajinskih volitev je tudi v tem, da bo s tem prenehal monopol demokrščanske stranke v tem upravnem telesu, kjer so do sedaj vedrili in oblačili pristaši štiristrankarske vladne koalicije, ki so bili imenovani od zgoraj.

Spričo okoliščine, da v predvolilni kampanji za pokrajinski svet nastopajo iste politične stranke in gibanja kot v kampanji za obnovo občinskih svetov, je govornik na kratko označil značaj in cilje teh političnih strank, predvsem demokristjanov in njihovih zaveznikov in z dokazi podprl trditev, da te stranke ne zaslužijo zaupanja slovenskih volivcev, ker so z dosedanjo upravno politiko dokazale, da jim ni niti za zahteve in pravice slovenskega prebivalstva niti za pravice tržaškega delovnega ljudstva. Zaupanja slovenskega prebivalstva pa ne zasluži niti dr. Agneletto, kljub temu, da se ponaša z «edino slovensko listo». Ne zasluži ga zato, ker si je s svojim zadržanjem v občinskem svetu pridobil simpatije tistih demokristjanov in liberalcev, ki ne bodo priznali Slovencem niti ene same pravice, dokler bodo ostali na oblasti. Govornik je s tem v zvezi poudaril, da se z «edino slovenski listo» ne pride nikamor, najmanj pa, da bi tržaški občinski svet priznal Slovencem pravice, ki jim gredo po ustavi in po določbah posebnega statuta, da sploh ne govorimo o popolni narodnostni enakopravnosti, ki jo je mogoče doseči le, če se bodo Slovenci dosledno borili skupno z vsem tržaškim delovnim ljudstvom.

V Boljuncu

Številnim vaščanom je popoldne v Boljuncu govoril tov. Franc Stoka, ki se je dotaknil tudi vprašanja občinskih volitev ter pozval vaščane, da glasujejo za Občinsko demokratično listo. Glede pokrajinskih volitev pa je pozval vaščane, da oddajo svoj glas tov. Mirku Kosmini, tajniku Kmečke zveze, ki kandidira za NSZ v miljskem volilnem okrožju. Govornik je pri tem poudaril, da so prav naši kmetje, ki predstavljajo 95 odst. vseh kmetovalcev tržaškega področja, najbolj zapostavljeni, saj ni niti enega organa, ustanove ali komisije, v kateri bi bili slovenski kmetovalci pravično zastopani. Prav zaradi tega je nujno, da pridejo v pokrajinski svet ljudje, ki vedo, kaj tare našega kmeta, ki vedo, kaj je treba storiti za dvig kmečkega gospodarstva in ki se bodo znali uspešno upreti nasilnim in največkrat povsem neupravičenim razlastitvam.

Govornik je omenil tudi vprašanje boljunskega kamnoloma, avtobusnih zvez in cen, ki jih diktirajo nekatera podjetja, potem pa volivce še enkrat pozval, da glasujejo za Občinsko demokratično listo, medtem ko naj svoj glas za pokrajinske volitve oddajo Mirku Kosmini.

V Mavhinjah

V Mavhinjah je bilo v nedeljo dopoldne zborovanje Liste občinske enotnosti, na katerem sta govorila dr. Janko Jež in Drago Legiša. Zborovanje je otvoril domači kandidat Egidij Pipan.

Dr. J. Jež se je v svojem govoru dotaknil vseh važnejših vprašanj, ki zadevajo devinsko-nabrežinsko občino. Prikazal je položaj, v katerem je danes ta občina bodisi v gospodarskem bodisi v narodnostnem pogledu. Izčrpno je obrazložil program Liste občinske enotnosti ter pozval vse volivce, naj 27. maja glasujejo za Listo občinske enotnosti. Ob koncu svojega govora je odgovoril tudi na natolcevanja «Demokracije».

Prof. Drago Legiša se je omejil predvsem na vprašanje pogajanj za enoten nastop vseh slovenskih političnih skupin v devinsko-nabrežinski občini. Do podrobnosti je obrazložil ves potek teh pogajanj, ki so se ob koncu razbila zaradi trmastega in nemogočega stališča predstavnikov SDZ oz. dosedanjega župana Terčona. Prikazal je, da g. Terčon ni sprejel niti take ponudbe, ki bi bila brez dvoma v njihovo korist in na škodo ostalih političnih strank, s čimer je dokazal, da se je podredil ukazu iz Trsta, kar je v narodnostno ogroženi devinsko-nabrežinski občini samo v korist italijanski listi «Torre». Končno je prof. Legiša še ugotovil, da je povezava več političnih strank in gibanj na občinskih volitvah koristna in nujna ter pozvol Mavhinjce, da glasujejo za Listo občinske enotnosti, ki se bo lahko edina uprla kompaktni italijanski listi, v kateri so združeni demokristjani, socialdemokrati in neofašisti.

Kot v Mavhinjah, tako se je tudi sobotnega zborovanja v Vižovljah udeležilo precejšnje število vaščanov, katerim so govorili S. Colja, A. Olivo in dr. J. Jež. Pri tem moramo omeniti, da je bilo malo prej tudi zborovanje Agnelettove liste, katerega pa se ni udeležil nihče, tako da je govornik pridigal praznemu trgu.

V Zgoniku

V nedeljo ob 18. uri je bilo v Zgoniku predvolilno zborovanje Liste demokratične enotnosti ,na katerem je najprej govoril skupni kandidat za pokrajinske volitve Gerbec, ki je v kratkem govoru obrazložil nekatera pereča vprašanja slovenskih kmetovalcev.

Drugi govornik Siškovič pa je govoril o nujni potrebi enotnosti vseh delovnih ljudi, saj se bomo le na ta način lahko uprli pritisku vseh tistih sil, ki zatirajo slovensko prebivalstvo in delovno ljudstvo na sploh. Do te enotnosti je prišlo na osnovi spremenjenega svetovnega političnega položaja, ki je dokazal, da so bile v preteklosti storjene resne napake, ki so škodile tako delavskemu gibanju kot slovenskemu prebivalstvu. Te napake in ta stara nasprotja je sedaj treba premostiti. V nadaljevanju je govornik poudaril vlogo Jugoslavije v zaščiti slovenskih pravic in zaključil govor z opisom krajevnega položaja.

Sledil je tretji govornik Samsa, ki je prav tako poudaril potrebo po enotnem nastopu vsega delovnega ljudstva, saj le združeni predstavljamo resno silo. Omenil je bistvene spremembe, ki so se zgodile v svetu, saj sta Hruščev in Bulganin obiskala Beograd, je bil razpuščen zloglasni Kominform, ki je prizadejal toliko škode tudi pri nas in je povsod po svetu zmagalo načelo mirnega sožitja. Nadaljnji del svojega govora pa je posvetil polemiki z dr. Agnelettom, ki je v tržaškem občinskem svetu v zadnjem času volil skupno z Bartolijem, tako da so ga voditelji «morskih psov» odv. Forti, «Il Piccolo» in «Messaggero Veneto» javno hvalili.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

Po stari vaški navadi so tudi letos fantje v Dolini postavili mlaj in pod mlajem je bilo v nedeljo in včeraj rajanje. Tradicionalni običaj je privabil zlasti v nedeljo v Dolino veliko število ljudi, posebno mladine iz sosednih vasi in iz mesta. Danes proti večeru pa bo lepi mlaj padel in vaška deca bo vsa vesela imela dosti dela, da bo pobrala pomaranče, ki jih je polna češnja na mlaju.

PREDVOLILNO REŠETO

CASSIANI JE RAZOČARAL

Bartoli in drugi demokristjanski govorniki, Alessijev «Piccolo», fašistični «Messaggero Veneto», vsi so že dalj časa napovedovali, da bo 13. maja prišel v Trst minister za trgovinsko mornarico Cassiani, da bo govoril o pomorstvu, da bo odgovoril na vse «laži» opozicijskih govornikov glede ladij in pomorstva sploh itd. Vsi pa, ki so ga prišli poslušat med katerimi je bilo največ radovednežev, ki so že med govorom začeli odhajati, so ostali razočarani. Minister za trgovinsko mornarico ni povedal ničesar, razen tega da bodo letos obnovili progo Trst-Daljni vzhod, kar demokristjani in njihovi zavezniki trobijo že ves čas volilne propagande. Toda veste kaj je dejal Cassiani glede te proge? Da mu je žal, da je bila ta nova proga sporočena javnosti tik pred volitvami, «ker bi morda kdo mislil, da je bilo to namenoma storjeno kot volilna vaba». To je bilo vse, kar je minister dejal o tržaški trgovinski mornarici na volilnem zborovanju. To pa je bila tudi edina žalostna resnica, da so sporočili ustanovitev te proge proti Daljnemu vzhodu prav zaradi volilne propagande. Ves ostali govor je bil nekaj nerazumljivega, kjer je mešal Stalina z Rasputinom, in podobno. Samo o Trstu ni skoraj nič govoril, čeprav načeluje ministrstvu, od katerega je odvisen gospodarski napredek Trsta.

Tudi Alessijev «Il Piccolo» samo omenja kaj je minister za trgovinsko mornarico govoril na Trgu Unità. Po drugi strani pa zelo obširno poroča o njegovih stikih s tržaško buržoazijo, s tistimi predstavniki podržavljenih pomorskih družb, ki niso nikoli znali braniti interesov tržaškega pomorstva. Ob 18. uri se je minister Cassiani sestal s predsednikom Tržaškega Lloyda admiralom De Curtenom, s Cosulichi, z Martinolichi in vsemi drugimi «kapitani» tržaškega pomorstva, ki so zahtevali nekatere ukrepe v izključno njihovo korist in niso niti omenili potrebe tržaškega pomorstva.

Namesto da bi minister Cassiani govoril Tržačanom na javnem zborovanju o njihovih težavah, jih skušal razumeti in vsaj pokazati dobro voljo vlade v tem pogledu, si je izbral za družbo skupinico demokristjanske in ekonomske desnice, ki vseskozi deluje proti obnovi tržaške trgovinske mornarice in tržaškega gospodarstva sploh, ker ima svoje interese v Genovi, na Siciliji in drugje, samo v Trstu ne.

AGNELETTOVSKE POLOMIJADE

Salež, Vižovlje, Bazovica in Lonjer — to so glavne postaje agnelettovskega križevega pota njegove predvolilne kampanje in njegovih ponesrečenih zborovanj. Tudi v Zgoniku, Mavhinjah, Ricmanjah in drugod ni bilo dosti bolje: povsod mu je ljudstvo razločno pokazalo, da ga ne mara, ne njega ne njegovega klerikalnega sopotnika Sosiča niti njune tako imenovane slovenske liste.

V Lonjerju je bila polomijada najhujša. Govor Agneletta mlajšega je bil besen izliv psovk in osebnega zmerjanja. «Ti salamenski lole,» je vpil na nekega mladeniča, «vi neumneži, ki imate v glavi zrak namesto pameti», je kričal Lonjercem, «neumni ste» itd. Višek pa je dosegel, ko je dobesedno dejal: «Če nočete voliti za slovensko listo, tedaj poberite svoje cape in pojdite v Jugoslavijo». Na srečo je bilo navzočih le nekaj domačih fantov, ki se niso pustili sprovocirati ... Svetujejo mu pa, in mi z njimi, naj se za v bodoče nauči vsaj najosnovnejših pravil olike.

Na njihovem sobotnem zborovanju v Vižovljah pa je govornik govoril popolnoma praznemu trgu.

Zborovanje v Bazovici je bilo odpovedano, pa ne zato, ker naj bi se «pokvarili» zvočniki, temveč zato, ker ni bilo poslušalcev.

In dr. Josip Agneletto starejši, kolikim poslušalcem je govoril v nedeljo dopoldne pri Sv. Ivanu? Če odštejemo spremstvo, ki je prišlo z njim, in tistega gospoda, ki se je pripeljal iz mesta s taksijem, ali se lahko reče, da je govornika poslušalo več kot 5 ljudi?

In v nedeljo v Saležu? No, tam pa je gromoviti dr. Sfiligoj iz Gorice imel še manjši uspeh. Zares škoda za trošenje njegove energije.

Pa še nekaj! Na svojem prvem zborovanju na Opčinah je dr. B. A. izjavil glede skupnega nastopa: «Zahvaljen bodi vsemogočni bog, da lahko tu govorim sam, z nikomer povezan; kajti mi se nismo hoteli povezati z nikomer». (Sami pa so v «Demokraciji» pisali, da so se še kako hoteli povezati, pa žal ni šlo, ker so preveč zahtevali).

V nedeljo pa je v Zgoniku isti govornik hinavsko zavil: «Žal nam je, da ni prišlo do skupnega nastopa ...» Kaj je torej res?.

Dne 13. maja nas je zapustil za vedno naš predragi sin, mož in brat

JULIJ PREMRU

Prežalostno vest naznanjajo žena Silvana, mati, sestra in bratje s sorodnimi družinami Premru, Bertassi in Longarolli.

Trst, 15.5.1956.

Proslava stoletnice rojstva slovenskega pesnika A. Aškerca

V nedeljo popoldne je bila v dvorani na stadionu «Prvi maj» Aškerčeva proslava, ki sta jo ob stoletnici rojstva našega velikega pesnika skupno priredili Slovenska prosvetna zveza in Slovensko hrvatska ljudska prosveta. Prireditev je dobro uspela, saj je bil spored pester in lep, toda občinstva zaradi nepriernega časa prireditve ni bilo toliko, kot bi ga sicer bilo. Vsekakor pa so bili udeleženci zadovoljni z izvajanjem pevskih zborov in posameznikov in so jih ob vsaki točki nagradili s ploskanjem.

Tajnik SHLP je v svojem otvoritvenem govoru omenil, da je to lepa navada, ko proslavljamo naše zaslužne može, pesnike in pisatelje in da moramo nadaljevati po tej poti. Nato je poudaril velik pomen tega prvega skupnega nastopa, ki naj bo spodbuda za nadaljnje delo in naj pomeni začetek nove dobe v prosvetnem delovanju tržaških Slovencev in enotnih nastopov v obrambo naših narodnih pravic.

Nato je imel slavnostni govor prof. dr. Budal, ki je med drugim dejal:

«Letos so se vršile in se še vršijo Aškerceve proslave ob stoletnici pesnikovega rojstva.

Majda Novakova (zgoraj) je prav lepo recitirala Aškerčevo «Anko», Aleksij Gerlanc pa «Mi vstajamo»; istega pesnika

Aškerc zavzema eno najvidnejših in najodličnejših mest v kulturni zgodovini Slovencev. Ob času, ko so glavni predstavniki slovenskega realizma širili meje našega pripovedništva z ustvarjanjem realističnih povesti in romanov, je Aškerc uveljavil to smer tudi v slovenski poeziji in si priboril prvenstvo na področju slovenske balade in romance. Aškerčevega razboritega in naprednega duha so istočasno živo zanimala vsa velika vprašanja njegove dobe, zlasti kulturna in svetovnonazorska; do vseh je zavzemal odločno napredno stališče. V duhovniškem poklicu, ki si ga ni rad izbral in so mu ga tesne domače razmere, kakor mnogim drugim, nekako vsilile pod pritiskom stoletnih izročil in pomanjkanja sredstev, je dolgo živel dvojno življenje, zunanje za župljane in predstojnike, svoje notranje pa kot človek, ki zaradi takih razmer trpi in hrepeni po duhovni svobodi. Pozneje se je ta notranja razklanost zaključila z odkritim prelomom in prestopom v žilavo borbo za svobodo prepričanja in misli. Postal je glasnik novega gledanja na življenje in svet ter utiral pot poznejšim pokolenjem borcev za človeške, narodne in družbene pravice. Požrtvovalna borbenost je v njegovih delih najvidnejša lastnost njegovih junakov. Mogočno in trdo izklesani spevi o borbah za svobodo v raznih oblikah in v raznih dobah slovenske zgodovine dajejo Aškerčevemu delu pečat nesmrtnosti. Zato so take njegove pesnitve vselej krepko odmevale s slovenskih odrov, odmevajo z njih še danes in bodo odmevale, dokler se bo slovenska beseda glasila v zboru kulturnih narodov».

«Pesnik se je rad mudil ob našem morju in nabral ob njem za celo knjigo pesniških biserov. Cut hvaležnosti nam narekuje, da se sto let po njegovem rojstvu za nekaj trenutkov poglobimo v njegovo življenje in delo».

«Rodil se je 9 jan. 1856 v Globokem pri Rimskih Toplicah na Stajerskem kot sin ubožnega kmeta. Strina Agata ga je izšolala doma, v Celju in v Mariboru. Sedemnajst let je kaplanoval po raznih stajerskih župnijah (1881 - 1898). Po upokojitvi je postal mestni arhivar v Ljubljani. Rad je potoval po domačih in tujih ležalih, posebno po vzhodni Evropi. Bil je v Italiji, v Grčiji in v Egiptu. Umrl je v Ljubljani s 56 leti 10. junija 1912 in je tam tudi pokopan».

Podrobno je nato opisal pesniško delo A. Aškerca in njegovo borbo proti nazadnjaškim silam ter zaključil s temi besedami:

«Če se ozremo na Aškerčevo celotno pesniško delo, moramo priznati, da je v njem lepo število velikih umetnin stalne vrednosti, zaradi katerih se prišteva Anton Aškerc med največje in najboljše slovenske pesnike. V pripovednih pesmih zavzema prvo mesto. V Aškercu častimo odločnega borca zoper vsakovrstne mlačne vplive, ki jih je slovenska zgodovina tako polna, vnetega borca zoper socialno zlo, zoper poniževanje in izkoriščanje. Njegov borbeni značaj in njegovo napredno mišljenje imata za vse Slovence izreden pomen. Spoznavajmo in cenimo posebno tiste njegove pesniške umetnine, katerih sijaj nikdar ne obledi, katerih estetske in človeške vrednote bodo našemu slovstvu vselej v ponos!»

«Slava Antonu Aškercu!»

Po govoru prof. dr. Budala se je razvil kulturni spored. Najprej je mladinski pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom pevovodje U. Vrabca ubrano zapel narodno «Rožic ne bom trgala» in A. Foersterja «Planinsko». Alenka Kravos iz dramske šole SNG je recitirala Aškerčevo «Moja muza», Aleksij Gerlanc je bil deležen burnega aplavza a svojo recitacijo Aškerčeve «Mi vstajamo», Vera Košutova pa je recitirala tudi Aškerčevo «Znamenje na nebu». Nastopil je nato moški zbor Ljudskega pevskega društva od Magdalene, ki ga vodi Celestin Vekjet. Zbor, ki ima močne glasove, zlasti baritone, je zapel Fr. Ferjančiča «Zvončku», I. Zajca «Slepec Marko» in Borisa Krnica «Krešimir». Ivo Kufersin, tudi iz dramske šole SNG, je recitiral «Mejnik», J. Fišer pa Aškerčevo «Kašljan in Boštjan» iz zbirke Jadranskih biserov.

Moški zbor p.d. «Vesna» iz Križa, ki ga sestavljajo skoraj sami mladi fantje, je pod vodstvom F. Zerjala zapel «Ljubezen in pomlad» A. Medveda, «Kolo» V. Mirka ter «U boj» I. Zajca.

Majda Novak iz dramske šole SNG je občuteno recitirala Aškerčevo «Anka», Jušt Košuta pa Aškerčevo «Tlaka».

Za zaključek proslave pa je pevski zbor p.d. «Skamperle» pod vodstvom U. Vrabca lepo zapel A. Schwaba «Večer na morju» in U. Vrabca «Slovensko pesem».

Britanski guverner na Cipru Harding, ki se je te dni ponovno žalostno proslavil z umorom dveh cipрških rodoljubov, v razgovoru s cipрškim muslimanskim duhovnikom iz Vasilije. V borbi proti grški roodoljubom iščejo pač Britanci zveze in opore tudi pri muslimanski manjšini

MED VZHODOM IN ZAHODOM SE ODNOŠAJI POGLABLJAJO

Sicer je vrsta dogodkov, ki jih bomo v tem članku obdelali že nekaj dni za nami in se je v tem zgodilo v svetu več novejših dogodkov, kljub temu pa velja ogledati si te dogodke zaradi pomena, ki ga imajo za nadaljnji razvoj odnosov med Vzhodom in Zahodom.

V poslednjih časih so poleg drugih bili v Moskvi tudi člani delegacije francoske socialistične stranke, angleški gospodarstveniki ter dva vidna predstavnika ameriškega kulturnega življenja. Iz tega bi sledilo, da so si zahodni predstavniki porazdelili med seboj vloge na relaciji Vzhod-Zahod takole: Francozi so prevzeli politične in strankarske probleme, Angleži so se lotili gospodarstva, Američani pa kulture.

Delegacija francoske socialistične stranke je prišla v Moskvo s točno določenim programom. Ko je sekretar CK KP SZ Sepilov na moskovskem letališču pozdravil Francoze, je omenil velike francoske revolucionarne tradicije in izrazil svoje prepričanje, da bo obisk francoskih socialistov *«pripomogel k vzpostavljanju širokega vzajemnega razumevanja med socialistično stranko Francije in KP SZ».* Vodja francoske delegacije pa je na ta pozdrav odgovoril precej zadržano. Delegacija francoske SFIO — je rekel on — je prišla po naročilu svojega vodstva z namenom, da bi proučila neke gospodarske socialne in politične probleme ki zanimajo oni del francoskega delavskega razreda, ki jih stranka predstavlja. O svojem bivanju bo delegacija poročala vodstvu svoje stranke, ki je edino poklicano, da iz tega izvaja zaključke.

V času svojega obiska so francoski socialisti bili zelo dejavni. Obiskali so tovarne, vojaške enote, posamezne meščane Moskve, sindikalne organizacije in predstavnike sovjetskega sodstva. V zadnjih dveh dneh pa so imeli razgovore s Hruščevom, Mikojanom, Sepilovom, Suslovom in drugimi sovjetskimi voditelji. Vsi ti razgovori pa so po splošnem mnenju imeli resen, delovni značaj.

Redko katera delegacija je pokazala tak smisel za organizacijo dela, ki ga more izvršiti in tako odkrito in brez omejitev izražala svoje mnenje. Ko so francoski socialisti obiskali neko vojaško enoto je vodja delegacije na zakuski napil «bodočnosti, ko bodo vse vojske ukinjenje». Gostitelji, to se pravi poveljništvo te enote, so tej zdravici odzdravili; Andre Filip, član vodstva SFIO, je v neki moskovski tovarni, ko je govoril delavcem, prikazal tudi svoje mnenje o stavkah, «ki so potrebne, da bi se izboljšale materialne potrebe delavstva» in govoril tudi o potrebi širšega sodelovanja delavcev v vodstvu tovarn.

Smisel za diskretnost

Kratko poročilo, ki je bilo objavljeno v moskovskem časopisju o uspehu razgovorov ne more zadovoljiti radovednosti, ki jo je vzbudil ta obisk Kremlju. Posebno velja to zaradi dejstva, da so se ti razgovori sukali predvsem okoli odnosov med sovjetsko KP in francoskimi socialisti. Kako so člani francoske delegacije reagirali, kako je bilo prikazano vprašanje sodelovanja, kakšne so perspektive za nadaljnje razgovore, vse to ro za sedaj ostala še vprašanja brez odgovora. Francoski socialisti niso pokazali le smisla za spoznavanje problemov, ampak tudi da znajo ohraniti diskretnost. Kratko poročilo pa vendar nudi neko orientacijo, ki je prav gotovo točna in ki nakazuje, da se je sedanje vzdušje v Moskvi v marsičem razlikovalo od vzdušja, ki je zapustilo tako neprijeten vtis in globoko žalila sovjetske voditelje v času razgovorov z angleškimi laburisti v Londonu.

Visoki sovjetski strankini funkcionarji so skušali prepričati svoje goste, da bi korist ,ki bi jo imelo človeštvo od razorožitve, prepovedi atomske bombe in zmanjšanja oboroženih sil, bila velikanska. Za kremeljskih razgovorov so v sovjetskem tisku zlasti poudarjali predloge in napore francoske vlade glede tega in da se je poudarjala vloga, ki bi jo mogla Francija igrati v izboljševanju odnosov med Vzhodom in Zahodom. Nemško vprašanje, na katerega sicer obe stranki ne gledata na isti način, zaskrbljuje tako Francoze, kot Sovjete. In govori se, da so sovjetski predstavniki ponovno prikazali potrebo demilitarizacije Zahodne Nemčije in nujnost združenja, vendar na demokratski in miroljubni osnovi.

Nedavni obisk bivšega predsednika francoske republike Auriola in obisk te francoske delegacije bosta prav gotovo v precejšnji meri pripravila teren za prihodnji obisk Guya Molleta in Pineauja Sovjetski zvezi. Razgovori na najvišji ravni v Moskvi, ki ne bodo imeli značaja sedanjih razgovorov med strankama, bodo mogli stopnjevati v večjem obsegu in večji razgibanost v odnosih med Moskvo in Parizom.

Še Angleži in Američani

Prej smo omenili še dve delegaciji zahodnih držav — angleške strokovnjake za električne centrale in ameriške filmske umetnike. Slednja dogodka sta ostala bolj v senci francosko-sovjetskih razgovorov vendar je znano, da so angleški inženirji ostali v Sovjetski zvezi kar tri tedne in da je lord Citrin o obisku rekel, da je videl v Sovjetski zvezi tehnično močno razvito deželo, kjer je srečal zelo dobro pripravljene strokovnjake in ponudil nadaljnjo izmenjavo strokovnih sil med obema deželama. Ne glede na to, da so angleškim strokovnjakom nudili v Sovjetski zvezi največje gostoljubje, je prav gotovo, da se je lord Citrin, ki je že večkrat obiskal Sovjetsko zvezo, vrnil v Anglijo tokrat z najboljšimi vtisi.

Zdaj pa še besedo o ameriškem filmskem producentu Toddu, ki je prišel v Moskvo kot posloven človek. Uspeh njegovih razgovorov je sporazum o ameriško-sovjetski filmski kooprodukciji petih filmov, od katerih bodo prvega začeli snemati že čez mesec dni v Sovjetski zvezi. Tako bodo ameriški režiserji in filmski igralci snemali prvič v tej deželi. Poleg tega je Toddu uspelo doseči da bodo prvič po vojni predvajali v Sovjetski zvezi tudi ameriške filme.

Kot vidimo se poti zahodnih dežel čedalje pogosteje križajo v Moskvi in državnim predstavnikom sledijo nato predstavniki strank, ali slednji utirajo pot državnikom. Letem delajo pogosto družbo gospodarstveniki in umetniki z Zahoda in vse to prav gotovo koristi i prvim in drugim in predvsem stvari miru v svetu.

NEKAJ DOMAČE ZGODOVINE IZ ČASOV, KO JE BILA ŠE V RABI NARODNA NOŠA

Parterji v «brgešah» in «kamežlinu» in semenj lesene posode ob «Kvatrenci»

Kako so fantje pripravljali «brjar» in z godbo nabirali prispevke - Dve procesiji - Zadnji, ki je nosil še staro narodno nošo, je bil Svetoivančan Piščanec po domače «Pjendla»

II.

Pri teh ljudeh se občuti neka naravna diskretnost. Dogodkom, ki bi utegnili koga raniti, se previdno izogibajo, čeprav ni prizadetega poleg. Opravljanje sploh ni v navadi ker bi bil opravljivec sam osramočen. Ko sem vas omenjala, drage rojanske pupe, sem vas označila samo z domačimi imeni — pridevki. Če pa bi me kdo vprašal po vaših priimkih, mi ne bi bilo težko odgovoriti, kajti menda se vse pišete enako — Ferluga. Ali ste si kaj v rodu? Morda — a tega ne vemo — bi odgovorile.

Kaj pa s prepiri? Vidim Maljo kako se nasmehne ob tem vprašanju, ki ga pravzaprav niti ne razume. Poglejdam Francko, ki začudeno maje z glavo in ne spravi drugega iz sebe kakor zategnjen «Oooooo», ki pomeni toliko kot «tega pa ne». Netka, ki prepeva že 55 let in še več, je dvignila glas, le če je pesem to zahtevala. Tonča bi se znala tudi zadreti: «Kej se te sanja». Vse pa bi rekle soglasno: «Če ni prou, se povemo u obraz, ma čakol in baruf ne paznamo». «Naslove odvetnikov paznamo, zato ker jim peremo».

In Vana Lombartovka, Jucka stričeva, Anika Skandelovka — kako je bilo z njimi? sem vprašala, ko sem se po dolgem času vrnila v rojstni kraj svojega očeta. Vana Lombartovka je delala in nosila cule do 90. leta, zbolela za pljučnico in čez nekaj dni šla k Sv. Ani. Prav tako sta ostali dve, v visoki starosti delali skoraj do zadnjega.

Kaj pa zabave? O, na to bi skoraj pozabila. Naše pupe so tudi rade plesale. V poletnih mesecih so «partarji», domači fantje v narodnih nošah, prirejali semnje. Semenj je bil vedno v nedeljah ali dve po procesiji. Vsako nedeljo je bil drugje. V Rojanu, Skednju, Barkovljah, pri Sv. Ivanu, v Kolonji, na Trsteniku itd. Fantje so si izbrali velik prostor, ga poravnali, zasadili visoke lesene droge v krogu, polivali, valjali in preskrbeli «tendo» ter opremili prostor s karbidnimi svetilkami. V nedeljo zjutraj so šli z godbo vabit ljudi na domove. Temu se je reklo «brjar». Pri vsaki hiši so eno zagodli in dobili za to prostovoljne prispevke za delno kritje stroškov. Partarji so nosili narodno nošo — kratke hlače «brješe» z zarezo na straneh pri kolenih, dolge nogavice in nizke čevlje. Srajca je bila bela, čez srajco baržunast «kamežlin» z zlatimi gumbi, na glavi pa slamnik okrašen z raznobarvnimi trakovi. Vsak partar si je moral izbrati pupo partarco. Dekleta so ugibala, katera bo partarca, kajti fantje, ki so organizirali semenj so bili med najboljšimi. Če kateri še ni imel pupe, so ugotavljale, da se ta ne «mene» še z nobeno in si jo bo morda izbral prav za to priliko Pupe so si štele v veliko čast, če so bile izvoljene za partarce. Prvi ples je bil samo za partarje in partarce, drugi in tretji za partarje in druge pupe, in to samo pod «tendo». Šele četrti ples je bil za druge in pod odkrito streho — to je bil tudi nekak znak, da smejo plesati tudi ostali.

Važna dogodka sta bili tedaj brez dvoma tudi dve procesiji ena po 12. juliju prazniku sv. Mohorja in Fortunata, druga pa na veliko soboto zvečer. Naše žene so se že nekaj mesecev prej pripravljale za to procesijo. Učile so se pobožne slovenske pesmi, pripravljale in «štirkale», «fečuole» in preskrbele otrokom nove obleke in čevlje. Vse to je dalo veliko skrbi. Po navadi je bil ta dan silno vroč. Procesija, v kateri je igralo po več godb, je imela dolgo pot. Deklice pa so v belih oblačilih potresale cvetje. Že sama vročina peč z rutami in raznimi deli noše kot na pr. opleča, krilo z modrcem «krepon» ter svilena krem ruta s franžami in ročnim vezenjem, kočemajka — neka bluza z dolgimi rokavi, ki so se oprijemali roke do komolca in ki so bili tudi vezeni v narodnih motivih so dovolj izmučile revo v taki vročini. Procesija se je počasi pomikala — godbe so se vrstile v precej dolgih presledkih, zgodilo se je tudi, da so se slišale dve hkrati. Največ priznanja tudi od tistih, ki niso govorili našega jezika, pa so želeli naše pupe.

Druga procesija, ki je po datumu sicer bila prva, pa je bila, kakor sem že omenila na velikonočno soboto. Tudi tokrat so se vrstile godbe, cingljanje izpod baldahina ali nebes, zvonjenje zvonov, petje Marijinih hčera (slovenska dekleta) in Alojzijank (Luigine), ki so pele v italijanščini — vse to je bilo zelo slovesno. Župnik Jurica po rodu iz Postojne pa še ni bil zadovoljen. Na vsakem vogalu je dal namestiti vrteče kroge z bengaličnim umetnim ognjem. Rakete so švigale po zraku, ljudi pa je bilo toliko, da se je vse trlo. Tramvaji so bili natrpani poldrugo uro pred procesijo in po njej. Vse je bilo razigrano in dobre volje, saj je skoraj vsakogar čakala doma dobra večerja. «Presenca», pinca in pršut niso manjkali tudi na mizi najbolj revnih. Naše znano domače črno vino, pa je tudi ta večer imelo besedo. Kdor ni imel lastnega vina, si je nabavil kak liter na «osmicah», naših kmetov. Sicer to res niso kmetje, ukvarjajo se s kmetijstvom le po urah in so največ zidarji. Zato so najemali delavce-kopače, ki so jim pravili «benečani», čeprav so bili to Istrani. Mislim, da prav zaradi teh ljudi, je skupina hiš nekaj sto metrov više v hrib, ki se imenuje pri «Benčanovih». Pišejo se Pričmožič. To ime je zelo razširjeno v Istri. Pri Benčanovih se je rodil znani baritonist zagrebške in ljubljanske Opere pok. Robert Primožič.

Okolica Trsta ima nekaj privlačnega, lepega samo znati je treba gledati in z njo čutiti Okleneš se je z vso silo le tedaj, ko si daleč, ko v hrepenenju vidiš vse njene naravne čare in ti je ljubo tudi kamenje — ker je tvoje: V Barkovljah se je rodila moja nona. Ne vem, v kateri hiši. Gledam jih vse po vrsti — rada bi uganila, čeprav je bilo to že pred 120 leti.

Stari Sv. Ivan poznam po pripovedovanju moje mame in ko me pot zanese tja, preživljam ob teh spominih prav prijetne trenutke. Bila je duhovita. Imela je veliko smisla za humor in velikokrat smo se nasmejali, ko nam je pravila razne resnične zgodbe s «Fedrigovca». Imela je strogo mačeho, a da ji je kupila «pupko» na «Kuatrenci», tega ni pozabila vse življenje. Kuatrenca se je imenovala prodaja lesene posode: škafov, brent, brentačev, bednjov ali čebrov, sodov, igrač in drugega. To se je prodajalo na stojnicah, ki so bile postavljene od današnjih Volti di Chiozza in po današnji Ulici Carducci do kavarne Fabris in še po Ulici Fabio Severo. To je bilo konec avgusta in začetek septembra t. j. pred «bendimo». Tako, da so si ljudje lahko pravočasno nabavili potrebno posodo in imeli tudi priliko, da kupijo velike posode, katere bi v trgovinah ne mogli.

Po vsej tržaški okolici so bile tedaj v navadi domače noše, ki so si bile le z majhnimi razlikami enake. Zadnji, ki je nosil kratke «brgeše» in to do svoje smrti, je bil pok. Piščanec po domače Pjendla. Prav dobro se ga spominjam, saj bo komaj kakih 35 let, odkar je umrl. Omeniti moram tudi pok. Boleta premožnega posestnika, ki je tudi nosil domačo nošo do smrti, vendar je ta umrl pred Pjendlom. Bil je govornik, a imel je govorno napako, da ni mogel izgovoriti črke -r- ter je namesto te postavljal -g-. Tončka se dobro spominja, kako je govoril in nam včasi ponovi kak stavek. Na pr. «Naš nagod je kakog tista kogenika, ki gije, ki gije, to je naš nagod». Ona pa je vedno dodala: «A bil je mož na mestu».

Marija iz Rojana

Mladinski pevski zbor Glasbene Matice je pod vodstvom U. Vrabca zapel narodno «Rožic ne bom trgala», in Foersterjevo «Planinsko»

Pevski zbor iz Rovt je pod vodstvom pevovodje Celestina Vekjeta lepo zapel tri pesmi: Ferjančičevo «Zvončku», Zajčevo «Slepac Marko» in Krničevo «Krešimir»

POZIV VOLILNEGA UR ADA VOLIVCEM, KI SO SE PRESELILI

Občinski volilni urad poziva vse spodaj navedene volivce, ki so svoj čas stanovali na poleg navedenih naslovih, naj takoj sporočijo svoj novi naslov in tako omogočijo volilnemu uradu, da jim bo lahko dostavil volilno potrdilo.

Sabato por. Piscopello Giuseppina Drevored Miramare, 115, Sabba Giovanni Ul. Molinoa Vento, 74, Sader Nevia Ul. A. Emo, 22, Sader Oreste Ul. A. Emo, 22, Salvemini Savino andr. dei Falchi, 8, Salvini por. Thompson Antonia Ul. Belpoggio, 27, Sbogar Stelio Ul. della Valle, 3, Schuchter vd. Weiss Carla Ul. G. Murat, 16, Scrivo Angelo Ul. Cologna 2, Sencic Maaria Ul. Belpoggio, 13, Sergas Albino Ul. Madonna del Mare, 13, Sisti Silvio Ul. L. Lorenzetti, 9, Slataper Franco Ul. G. Murat 16, Slataper por. Ericani Maria Luisa Ul. G. Murat, 16, Smet por. Aschraft Laura Ul. Cologna, 14, Sok Giuseppe Ul Cologna, 8, Spada Carlo Ul. A. Madonizza, 2, Spada Edda Ul. A. Madonizza, 2, Spadaro Mariano andr. dei Falchi, 8, Spazzali Celestina sal. Montanelli, 3, Spessot Giovanni Drevored. R. Gessi, 14-2 Starez Rosalia Ul. Miramare, 91, Steffe por. Krelis Narcisa Ul. L. Lorenzetti,10, Stoinich por. Manzin Angela Ul. Navali, 55, Stor por. Pitich Carmela Ul. Petronio, 22, Targa Regina Ul. Annunziata, 1, Tarussio Giovanni Ul. N. De Rin, 17, Tellini por. Golec Giacomina Ul. P. Revoltella, 18, Tikal Silvano Ul. G. Ananian, 5, Tintori por, Andriani Elvezia Ul. Tiepolo, 3, Tomasich por. Re Santina Ul. Molino a Vento, 44 Tonzar por. Gianetti Ines Ul. Moncoolano, 6, Tripcich Giovanni Ul. Pondares, 5, Tromba por. Werth Clementina Ul. C. Donadoni, 18, Tulliak por. Ugolini Elvira Ul. L. Cadorna, 13 Uga Francesco Giuseppe Ul. Belpoggio, 29, Ugliola Salvatore Ul. Margherita, 5, Ugolini Dario Ul. L. Cadorna, 13 Vascotto Mario Ul. Molino a Vento, 120, Veglia por. Deaconeskie Narcisa Ul. F. Venezian, 30, Veliscig por. Stor Giovanna Ul. Petronio, 22, Vellico por. Torta Maria Ul Lazz. Veccio, 5 Vellico Pasqua Ul. Lazz. Vecchio, 5, Venditi Tomaso Ul. Belpoggio, 29, Verbas Mario Ul. Venti Settembre, 84, Verdone por. Bathurst Liliana Ul. Belpoggio, 4, Vicenzino Rino Ul. Cologna, 6, Vidali por. Bosello Antonia Ul. P. Revoltella, 9, Vidali vd. Vesel Giuseppina Ul. Belpoggio, 25, Vidich por Budini Ambra Ul. Tesa, 8, Viola Maria Ul. F. Venezian,5, Visintin Bruna Ul. V. Locchi, 7, Visintin vd. Danelon Maria Devored. Campi Elisi, 43, Vladiscovich por. Valenta Caterina Ul. Settefontane, 49, Volpi por. Arangio Italia Ul. Bergamasco, 9, Vosilla Antonio Ul. S. Michele, 11, Vulc Giuliana Devored. R. Sanzio, 24-1 Weiss in Rossi Lidia Ul. G. Murat, 16, Zabrian por. Zuanni Vanda Trg. Cornelia Romana, 3, Zanini Vittorio Devor. Miramare, 201. Zaro por. Marin Olga Ul. Lazz. Vecchio 22, Zimolo por. Ugliola Alice Ul. Margherita, 5, Zivic por. Tremul Andreina Ul. S. Michele, 21, Zotti Sergio Ul. F. Hermet, 3, Zuanni Federico Trg. Cornelia Romana, 3. Zuanni Ferruccio Trg. Cornelia Romana,3, Zubin por. Predonzani Maria Ul. L. Lorenzetti, 6,

Abbrescia Arnaldo Ul. del Trionfo, 3, Abram por. Giurgevich Maria Ul. Campo Marzio, 3, Ago Luigi riva Tre Novembre, 13, Agosti Ramiro Ul. Solitario, 3, Albaniti vd. Goldschmied Sofia str. Friuli, 104, Albonese Anna Maria Ul. G. Ciamician, 15, Altin Maria Scorcola, 1036, Andreis Carlo Ul Lavatoio, 4, Angelini por. Viecelli Maria Devored. Campi Elisi, 25, Apollonio por Bassi Valentina Ul. Udine, 24, Avoleno por. Deotto Fernanda Ul. Udine, 18, Babich por. Giurco Antonia Ul S. Maurizio, 9, Bachschmid Augusto Ul. S. Maurizio, 9, Bacichi Pietro Drevor. XX Settembre, 82, Baiguera Pietro Ul. F. Venezian, 39 Bait Emilio Ul. Crociferri, 3, Baitz (Baic) Anna Devored Miramare, 123-7, Baiz por. Krasna Luigia Ul Settefontane, 77, Baldassi vd. Rumer Virginia Ul. Venti Settembre, 72, Ban por Martinganc Natalia Ul. G. Tiepolo, 8, Banina Bruno Ul. Concordia, 29, Barbaro Angelo Ul. S. Marco, 40, Bari Giusto Ul. Costalunga, 188, Barnabà Innocente Ul S. Giusto, 24, Baschiera Iole Ul. G. Boccaccio, 9, Bassi por Copic Annunziata Ul. Pondares, 4, Bassi Silvio Ul. P. Revoltella, 9, Bastiani por. Silani Lucia Ul. Industria, 57, Bazzara Vittorio Ul. Linfe, 16, Beltramini Italo Ul. F. Scussa, 5, de Benigni Carlo Ul. G. Reni, 4, Bernetich vd. Iancovich Gisella Ul. G. Zanetti, 2, Bersic Bruna Ul. Rittmayer, 10, Bertolo Vittorio Ul. Navali, 23, Bianco Michele andr. degli Orti, 4, Bizjak por. Horst Maria Ul. Belpoggio, 29, Bonacorso Giuseppe Ul F. Boccaccio, 7, Bordon por. Clarot Anna Ul. Lazz. Vecchio, 10, Bosello Giuseppe Ul. P. Revoltella, 9, Bosich Attilia Ul. L. Papiriano, 20, Bosich vd. Romich Maria Ul. Calvola, 10, Bosich Antonniio Ul. Capuano, 4, Bravin Bruno Ul. dell'Istria, 75, Brelich Adele Ul. F. Venezian, 24, Budigna Massimiliano Ul. Roma, 23, Budini Paolo Ul. Tesa, 8, Buzzulini Giovanni Ul. dell'Istria, 75, Cadel Mario Ul. Boccaccio, 7, Calò por. Spadaro Gaetana andr. dei Falchi, 8, Camocino Emilio Ul. Lorenzetti, 6, Camocino Giusto Ul. Lorenzetti, 6, Campisi Giuseppe Ul. Tor Cucherna, 3, Candotti Carlo Ul. Lorenzetti, 6, Candotti Umberto Ul. Lorenzetti, 6 Canziani vd. Grego Bianca vic. Castagneto, 122, Capellari Ines Ul. Coroneo, 21, Capuzzo por. Gasparinetti Maria Ul. C. Battisti, 20, Cari Narciso accamp. zingari S. Giovanni, Carli Nada Ul. della Guardia, 33, Carollo Giovanni Ul. Fabio Severo, 15, Caronni Carlo Ul. Udine, 24, Cattaruzza Attilio Ul. Roma, 23, Cavrecich por. Severi Carmela Ul. Ponziana, 4, Ceconi por. Roman Pina riva Grumula, 6, Ceppa por Tonchella Oliva Padriciano, 60 Ceretti Carlo Ul. Udine, 44,

Abbondio por. Salvemini Anna Andr. dei Falchi, 8, Accorsi por. Tikal Teresa Ul. G. Ananian, 5, Andreuzza Vittorio Ul. Udine, 55, Antonini por. Voch Maria Ul. dei Fabbri, 10, Arangio Giuseppe Ul. Bergamasco, 9, Babuder Glauco Renato Ul. F. Machlig, 24, Bailotti Giovanni Batt. Ul. B. Marcello, 2, Ball Carlo Ul. Bergamasco, 9, Barba por. Cesari Anna Ul. dell'Istria, 47, Bassi por. Medici Liliana Ul. Revoltella, 9, Benedetto Giuseppe Ul. Montecucco, 11, Benevol Maria Obrežje T. Gulli, 4, Beranek por. Spessot Gilda Drevored R. Gessi, 14-2, Bernes Caterina Ul. N. De Rin, 17, Berhes por. Micibob Severina Drevored Campi Elisi, 5, Biocci Matteo Ul. P. P. Vergerio, 10, Blaschich por. Ritossa Maria Drevored Miramare, 139, Blasevich Stefania Ul. Tor S. Piero, 4, Blasich vd. Viezzoli Luigia pend. dello Scoglietto, 5, Blasina Maria, Ul. L. Papiriano, 6, Bonetta-Zotti Carlo Ul. della Cereria, 10, Bonnes por. Plet Normandia Ul. Piccardi, 53, Bragaglia por. Ferrante Liliana str. di Guardiella, 31, Brandolin Emilia Ul. Lorenzetti, 6, Brandolin por. Corielli Valeria Ul. Revoltella, 20, Breschi Antonio Ul. Cadorna, 17, Budal Carlo Drevored Campi Elisi, 39, Candoni Alfonso Ul. N. De Rin, 17, Candotti Luciana Ul. Lorenzetti, 6, Capel por. Sergon Albina pend. dello Scoglietto, 8, Caravelli Luigi Ul. P. P. Vergerio, 12, Cari Giorgio Ul. dei Macelli (Carro Zingari) Carlini Carlo S. M. M. Inf., 1247, Cason Fiori Ul. V. Colonna, 2, Catalioti Antonino vic. degli Scaglioni, 5, Chervatin Stanislao Ul. R. Imbriani, 12, Cimenti Celestina Drevored Miramare, 145, Citteri Maria Ul. dei Porta, 20, Cobai Enrico sal. di Contovello, 23, Contento por. Genzo Violetta Ul. C. Donadoni, 22, Corsi Piero Ul. L. Cadorna, 14, Cremisini por. Pilotti Francesca Trg Carlo Alberto, 8, Crisma por. Gladressi Maria Ul Molin a Vento, 136, Cucagna Remo S. M. M. Inf., 1322, Cuccelli por. Ranieri Onda S. M. M. Inf., 1239, Cumar Valeria Ul. del Prato, 1.

Dalla Libera por. Piccinini Maria Pia Ul. della Galleria, 3, Debelli vd. Margon Olga Ul. Lorenzetti, 10, De Castro Giovanni Ul Cologna,14, Decli Guerrino Ul. G. R. Carli, 4, Degrassi vd. Zanon Margherita Drevored R. Gessi, 14, Degrassi Marino andr. S. Tecla, 4, Delise por. Degrassi Edda Ul. Bonomo, 11, Delpiccolo Guido Ul. C. Belli, 7-1, Depase Guido Ul. della Valle 3, Deprato por. Tomillo Veronica Ul. Concordia, 17, Devescovi Giuseppe Ul. Cereria, 13, Di Lernia por. Ersetti Laura andr. dei Falchi, 1, Di Rosa por. Onorato Anna, Ul. Muzio, 8, Dollinar Gastone Ul. V. Locchi, 7, Doratti Ettore Ul. dello Scoglio, 6, Dossi Claudio andr. S. Tecla, 4, Ericani Wassili Ul. G. Murat, 16, Faldich Ermanno andr. S. Tecla, 6, Fermo Ottavio Ul. Montecucco, 21, Foradori Alberto Ul. G. B. Tiepolo, 7, Forti por. Dollinar Nelly Luciana Ul. V. Locchi, 7, Fullin Remo Ul. Bergamasco, 9,

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

POZIV SINDIKALNIH ORGANIZACIJ NA SESTANEK Z DELODAJALCI

Za četrtek napovedana štiriurna stavka v podgorski predilnici

V četrtek 17. maja bodo delavke in delavci podgorske predilnice štiri ure stavkali v znak protesta proti ravnateljstvu, ki noče sprejeti zahtev notranje komisije po izplačilu proizvodne nagrade in plačnem povišku.

Kakor je znano, je notranja komisija v predilnici že zahtevala izplačilo nagrade, vendar ravnateljstvo o tem ni hotelo ničesar slišati. Sledila je uspela štiriurna enotna stavka, katere se je udeležilo vse delavstvo in katero so proglasile vse sindikalne organizacije. Šele po stavki je ravnateljstvo pristalo na pogajanja, vendar se jih ni udeležilo.

Ravnateljstvo se noče udeležiti pogajanj in trdi, da pogojev ne more sprejeti, ker je tekstilna industrija v krizi in ker so v teku pogajanja za državno pogodbo.

Po drugi strani pa se iz vrst delodajalcev sliši, da so morali vložiti velike vsote za obnovo strojev; v tem je veliko resnice, vendar Toniella ne sme pozabiti, da so tudi delavci veliko žrtvovali, da je podgorska predilnica postala tako obsežen in moderen objekt in da zaradi tega zaslužijo priznanje. Ne sme se pozabiti, da se je število strojev povečalo in da se je pa pri tem občutno zmanjšalo število zaposlenih oseb: pred dobrim letom je bilo poslanih z dela okoli 700 delavcev

Podgorska predilnica je bila obenem deležna velikih koristi s prosto cono. Znano je da si je brez plačila carine kupila številne stroje, s katerimi je opremila novi oddelek za izdelovanje rayona, in da prejema tudi pogonsko gorivo z enakimi olajšavami.

V številnih tovarnah v Gorici so delodajalci izplačali proizvodne nagrade, ki so jih delavci zahtevali na podlagi utemeljitev o koristih delodajalcev o prosti coni. V podgorski predilnici delodajalci o tem nočejo nič slišati.

Ravnateljstvo se izogiba pogajanjem o ekonomskih zahtevah, ker naj bi bile o tem pristojne govoriti samo vsedržavne organizacije. Pogajanja v državnem merilu lahko privedejo do sklepa o minimalnih mezdah, vendar to ne preprečuje delavcem, da ni se v svojih podjetjih borili za mezdne izboljšave. To velja zlasti za Gorico, kjer obstaja faktor prosta cona, ki za ostale italijanske tekstilne tovarne ne velja.

Sindikalne organizacije so poslale ravnateljstvu pismo, v katerem zahtevajo sestanek jutri dopoldne. FIOM pa je za te dni napovedala več zborovanj ,da pokaže delavcem utemeljenost borbe.

Policija končno izsledila tatove avtomobila „Ardea"

Štirje mladeniči iz Ul. Ascoli so si privoščili daljše potovanje po beneških pokrajinah

Končno so agenti letečega oddelka goriške kvesture prišli na sled tatovom avtomobila Ardea GO 10170, ki ga je lastnica Jolanda Luppi iz Ul. del Poggio 8 v Gorici pogrešala že od 3. maja. Gre za znano grupo štirih goriških mladeničev: 19-letnega Bruna Perion iz Ul. Ascoli 17, 25-letnega Giovannija Coccianija iz Ul. Ascoli 18, 22-letnega Alina Trombinija iz Ul. S. Antonio 4 in 30-letnega Enrica Zorzina brez stalnega bivališča. Štirje mladeniči, ki so se že večkrat proslavili zaradi večjih in manjših kaznivih dejanj, so si tokrat privoščili daljše potovanje z avtomobilom ge Luppi. V noči med 3. in 4. majem so ukradli avtomobil z dvorišča hiše v Ul. del Poggio 8 in z njim vred odpeljali tudi plašč lastnice in njeno šofersko izkaznico. Po izpovedi Periona in Trombinija, ki sta se vrnila v Gorico, kjer so ju seveda pričakovali agenti policije, so se štirje mladeniči hoteli v omenjeni noči polastiti tudi drugega avtomobila, last Ede Bisaldi iz Ul. B. Casale 22, toda to jim ni uspelo, ampak so odnesli iz njega le ključe in pa mednarodno šofersko izkaznico. Z avtomobilom Luppijeve so se odpeljali najprej proti Vidmu, toda že v Molin Nuovo so ostali brez bencina ter so za 30 litrov goriva zastavili nadomestno kolo. Hoteli so najprej proti Pontebi, toda končno so se obrnili proti Trevisu, do koder pa niso prišli zopet zaradi pomanjkanja goriva. Pri S. Biagio so avto pustili na cesti in odšli vsak po svoji poti. Kot že povedano, sta se Perion in Trombini vrnila v Gorico, Cocciani in Zorzin pa še vedno «vandrata». Prva dva bosta morala seveda pred sodišče, ostala dva pa policija še zasleduje.

Konj in kobila zašla čez mejo

Obmejni stražniki na Sabotinu so v soboto začudeno pogledali kobilo, ki se je nenadoma znašla izza državne meje na italijanski strani. Kmalu za njo je pridirjal tudi konj. Stražniki so obe živali zvezali in ju odpeljali v Gorico, kjer so ju obmejne oblasti pri Rdeči hiši izročile jugoslovanskim oblastem, da ju vrnejo lastnikom, ki niso dovolj pazili na živali in ju pustili na paši tik ob meji.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Mantovani, Korzo Verdi 17 - tel. 28-79.

KINO

CORSO. 17.00: «Zlata žila», M. Toren.

VERDI. 17.15: «Dekle z Okinawe».

CENTRALE. 17.00: «Možje v belem». R. Pellegrini.

VITTORIA. 17.00: «Operacija: večer», A. Cifariello.

MOODERN 17.00: «Marijuana», J. Wayne.

Upravne volitve letošnjo jesen?

Predstavniki štirih strank neobstoječe tako imenovane «demokratične sredine» so se pred dnevi sestali in se pomenili o bližnjih upravnih volitvah. Predstavniki KD, PSDI, PLI in PRI so bili soglasni s tem, da je treba po zakonu obnoviti pokrajinski svet v tem letu. Da bi se omogočilo čim večje sodelovanje volivcev pri volitvah, so bili mnenja, da bi bile upravne volitve letošnjo jesen.

Naknadno bodo vprašali županstva naše pokrajine, kdaj je po njihovem mnenju najugodnejši čas za izvedbo volitev.

Seja občinskega sveta v Števerjanu

V nedeljo dopoldne je bila v Števerjanu redna občinska seja, na kateri so svetovalci razpravljali o raznih upravnih vprašanjih, ki zadevajo občino, med njimi tudi o novem otroškem vrtcu, za katerega je država že odobrila kredit. O seji bomo še podrobno poročali.

Preteklo nedeljo več prometnih nesreč

Trčenje vozil v Ločniku - Komen v avtomobil trgovca iz Tržiča

Da bi se izognil nesreči je povzročil lažje poškodbe lastnemu sinu

V nedeljo popoldne je postal žrtev lažje prometne nesreče komaj 2-letni Bruno Garlatti s Korza Italia 6. Peljal se je z očetom v avtomobilu na krajši izlet. V Ul. V. Veneto pa je moral oče zaradi motorja, ki mu je hotel prekrižati cesto, nenadoma močno pritisniti na zavore. Vozilo se je ustavilo z vso naglico in v tem je otroka zaneslo naprej, tako da je z glavo udaril v sprednje steklo. Oče je ranjenega dečka takoj odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu ugotovili podplutbo na čelu in odprto rano na spodnji ustnici, zaradi česar se bo moral zdraviti 7 dni.

Ob istem času je prišlo tudi do prometne nesreče v Ločniku, kjer sta trčila Fiat 50 TS 16734, ki ga je vozil 75-letni dr. Giovanni Favento iz Trsta in vespa, ki jo je vozil 25-letni Umberto Labarbera iz Ul. Baiamonti v Gorici. Na srečo ni bil nihče od potnikov ranjen, teže sta bili poškodovani le obe vozili.

Neprijeten sprejem je ob vhodu v Gorico doživel v nedeljo 35-letni trgovec Ugo Valdemarin iz Tržiča. Ko je privozil z Aurelio Sport GO 7555 po Tržaški cesti, mu je neznan deček zagnal precej težak kamen v vozilo. Kamen je zadel steklo in koščki razbitega stekla so lažje ranili Valdemarina v obraz. Vendar mu ni bilo treba iskati zdravniško pomoč. Cestna policija je takoj začela iskati nepridiprava, toda doslej ga ni našla.

Rojstva, smrti in poroke

V goriški občini je bilo od 6. do 12. maja 17 rojstev, 8 primerov smrti, 3 oklici in 7 porok.

Rojstva: Marco Gregorig, Fulvia Rosito, Bruno Marega, Clara Gorjan, Maria Teresa degli Alberoni, Rodolfo Zorzut, Alessandro Kovatsch, Bruno Querini, Mario Zotti, Maria Milotti, Alessandro Zandomeni, Annamaria Zini, Felice Grion, Carlo Miseri, Braziella Pozzati, Manlio Zilli, Marcella Scarlata.

Smrti: 44-letna gospodinja Luigia Rutar, por. Peteani, 54-letni upokojenec Biovanni Margara, 54-letna gospodinja Luigia Fabro, 22-letni kmetovalec Angelo Nubiani, 66-letni upokojenec Karlo Bolčina, 4 dni stara Maria Milotti, 93-letni delavec Francesco Sgualdini, 47-letna gospodinja Bernarda Batti, por. Bassi.

Oklici: agent javne varnosti Vinicio Innocenti in delavka Laura Dizorz, agent javne varnosti Venero Montanino in gospodinja Livia Guerra, uradnik Elio Berardi in gospodinja Silvia Bregant.

Poroke: brivec Emilio Claucis in gospodinja Giovanna itter, orožnik Benvenuto Caporello in gospodinja Clara Ocroglig, financar Salvatore Coco in gospodinja Maria Corsi, policijski stražnik Nevio Celin in gospodinja Nerina Pavesi, policijski stražnik Edoardo Acone in učiteljica Lidia Pitacco, zidar Franc Bisaj in delavka Marija Bensa, zdravnik dr. Gianfranco Pistolesi in gospodinja Giovanna Beviglia.

Vpišimo naše otroke v slovensko srednjo šolo

Samo še pet dni je čas, da vpišemo svoje otroke v slovensko srednjo šolo!

Kot smo že javili, se bodo začeli sprejemni izpiti v slovenske srednje šole 7. junija, toda za sprejemne izpite morajo zainteresirani starši vložiti prošnje z vsemi potrebnimi listinami najkasneje do 19. maja pri ravnateljstvu srednje šole.

Slovenski starši morajo v teh dneh dobro premisliti, kaj bodo ukrenili z otroki, ki so dokončali osnovno šolo. Današnji čas zahteva razgledane ljudi in osnovnošolska izobrazba v času vsesplošnega napredka ne more več zadostovati. Srednja šola ni potrebna samo tistim, ki so namenjeni za študij za določene poklice, ampak je potrebna vsakomur, tudi tistemu, ki bo ostal doma in kmetoval. Prav tako se ne more nihče popolnoma izobraziti v svoji stroki, če mu šola ne posreduje najosnovnejšega teoretičnega znanja. Od staršev je odvisna življenjska pot otrok, zato mora vsakdo premisliti, preden se bo odločil, da zadostuje njegovemu najdražjemu le znanje, ki ga je prejel v osnovni šoli. Največji zaklad je tisti, ki ga otrok prejme v šoli, ker mu ga pač nihče ne more vzeti. Brez znanja se danes le težko shaja. Starši, poskrbite torej, da pravočasno vpišete svojega sina ali hčer v slovensko nižjo srednjo šolo, ki mu bo nudila to, kar se zahteva v današnjem naprednem svetu.

ŠPORTNI DNEVNIK

31. KOLO ITALIJANSKEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

NOVARA POLEG PRO PATRIE obsojena na izpad iz A lige

Še tri kola do konca prvenstva. Drugi zaporedni poraz Triestine na tujih igriščih. Palermo in Udinese ponovno v prvi razred?

REZULTATI

Juventus-*Inter	2-0
*Lanerossi-Atalanta	1-0
*Napoli-Triestina (igrana v Lucci)	3-2
Genoa-*Novara	2-1
Lazio-*Pro Patria	2-1
*Roma-Milan	0-0
Bologna-*Sampdoria	5-2
Fiorentina-*Spal	1-0
*Torino-Padova	2-0

LESTVICA A

Fiorentina	31	19	12	0	54	16	50
Milan	31	15	9	7	65	42	39
Lazio	31	12	11	8	48	41	35
Inter	31	14	6	11	53	36	34
Roma	31	10	13	8	38	36	33
Bologna	31	13	6	12	63	49	32
Sampdoria	31	11	10	10	48	51	32
Spal	31	10	11	10	39	37	31
Napoli	31	10	10	11	45	45	30
Genoa	31	11	8	12	46	48	30
Padova	31	13	4	14	38	42	30
Juventus	31	7	16	8	25	31	30
Atalanta	31	10	9	12	48	50	29
Torino	31	10	9	12	38	40	29
Triestina	31	10	9	12	26	38	29
Lanerossi	31	8	12	11	26	38	28
Novara	31	7	10	14	41	46	24
Pro Patria	31	2	9	20	27	82	13

PRIHODNJO NEDELJO

Sampdoria-Fiorentina, Lazio-Genoa, Triestina-Inter, Napoli-Lanerossi, Atalanta - Novara, Juventus-Pro Patria, Bologna-Roma, Milan-Torino, Padova-Spal.

* * *

REZULTATI

*Como-Bari (odigrana v soboto)	2-0
*Marzotto-Verona	1-0
*Messina-Livorno	1-0
*Modena-Brescia	1-1
*Palermo-Alessandria	0-0
*Parma-Cagliari	1-0
*Salernitana-Catania	0-0
*Taranto-Legnano	1-0
*Udinese-Monza	2-0

LESTVICA B

Palermo	30	16	11	3	34	23	43
Udinese	30	17	7	6	57	29	41
Como	30	15	8	7	46	29	38
Catania	30	13	10	7	35	22	36
Monza	30	14	8	8	33	25	36
Cagliari	30	11	10	9	42	41	32
Brescia	30	10	10	10	29	36	30
Modena	30	9	11	10	40	32	29
Verona	30	11	7	12	39	41	29
Taranto	30	9	11	10	27	39	29
Legnano	30	10	9	11	35	39	29
Bari	30	12	3	15	40	39	27
Alessand.	30	9	9	12	31	31	27
Parma	30	10	7	13	33	35	27
Messina	30	9	8	13	36	42	26
Marzotto	30	10	6	14	29	40	26
Livorno	30	7	6	17	32	54	20
Salernit.	30	3	9	18	23	53	15

PRIHODNJO NEDELJO

Verona-Como, Udinese-Marzotto, Legnano-Modena, Bari-Messina, Brescia-Palermo, Simmenthal Monza-Parma, Alessandria-Salernitana, Cagliari-Taranto, Livorno-Catania.

Po 31. kolu italijanskega nogometnega prvenstva je tudi položaj na dnu lestvice končno nekoliko jasnejši. Strogo matematično je kandidatov za izpad (poleg Pro Patrie seveda) še vedno 9, toda jasno je, da velja to le teoretično, kajti v praksi obstaja le minimalna možnost, da bi se Novara izmotala iz skoraj brezizglednega položaja, v katerem se je znašla po predvčerajšnjem porazu na lastnem igrišču proti Genovi.

Položaj je namreč naslednji. Novara, kot predzadnja, ima 3 kola pred zaključkom prvenstva 24 točk. Od Napolija, Genove, Padove in Juventusa jo loči 6 točk, od Atalante, Torina in Triestine 5 ter od Lanerossija 4 točke. V teoretičnem primeru, da bi Novara v poslednjih treh tekmah osvojila vseh možnih 6 točk, bi dosegla kvoto 30 in s tem teoretično možnost, da se reši. Toda to bi se zgodilo le v primeru, da si nobeno moštvo od prvih štirih imenovanih ne pridobi niti ene točke več, nobeno od naslednjih tleh najmanj 2 in Lanerossi vsaj 3 točke, kar pa je v celoti vzeto tudi teoretično nemogoče, ker se morajo še številne od navedenih enajstoric srečati tudi med seboj.

Napoli, Genoa, Padova in Juventus so torej zaradi tega praktično že skoraj 100-odstotno na varnem, Atalanta, Torino in Triestina pa vsaj 95-odstotno. V nekoliko slabšem položaju od imenovanih je Lanerossi, toda tudi zanj se zdi skoraj nemogoče, da bi moral zamenjati mesto z Novaro. S praktično gotovostjo je zato Novara že obsojena na izpad, ki bo po vsej verjetnosti tudi matematično potrjen že prihodnjo nedeljo v Bergamu na igrišču Atalante.

Če je bilo 31. kolo usodno za Novaro, pa je bilo nasprotno skoraj odrešilno za Lanerossi, ki je doma z golom, doseženim tri minute pred koncem tekme, premagal Atalanto. Pozitivno je bilo to kolo nadalje za Torino, ki si je učvrstil doslej negotovi položaj z izdatno in zasluženo zmago nad Padovo. Z zmagami so si priborile rešitev še Juventus, Genoa in Napoli, ki je na nevtralnem terenu premagal Triestino s 3:2, medtem ko neodločen rezultat med Romo in Milanom ter zmage Lazia Bologne in Fiorentine niso bile važne glede na klasifikacijsko lestvico. Zmaga Fiorentine, dosežena sicer s težavo, je važna le v toliko, v kolikor je Fiorentina ostala tudi po 31. kolu neporažena in tako še za en uspeh povečala svoj rekord pozitivnih tekem.

Po dveh zaporednih porazih v Genovi in Lucci je Triestina iz sredine lestvice zdrknila zaradi slabšega količnika v golih na četrto mesto od zadaj navzgor.

V tekmi proti Napoliju jo je spremljala smola, delno pa je njenega poraza kriva tudi taktika. Trener Pasinati je precenjeval moč Napolitanov, ko je pustil v slačilnici tri najboljše napadalce Zara, Passarina in Lucentinija, jih zamenjal z dvema branilcema Meggiolarom in Svorenichem ter Renostom ter odredil defenzivno igro, zaradi česar so bili Napolitanci v prvem polčasu skoraj ves čas v napadu in preko Jeppsona tudi dosegli dva gola v 30' in 40'. Pasinati se je svoje napake očitno sam zavedel ko je v drugem polčasu opustil defenzivno taktiko in temu primerno zamenjal mesta igralcev. Meggiolara je pomaknil z mesta defenzivnega krila na mesto branilca, Clauta na mesto halfa, Svorenicha na mesto zveze, Szokeja pa na krilo. Kljub neobičajni postavi je Triestina zaigrala mnogo boljše kot v prvem polčasu in že v 13' po Brighentiju izenačila rezultat na 2:2. Poslej je Triestina diktirala igro in je tudi imela več priložnosti za dosego gola. Obramba Napolija je precej «plavala» in Renosto, Brighenti ter posebno Szoke, čeprav na zanj neobičajnem mestu, so brez težav prehajali zadnjo obrambno črto nasprotnikov. Triestina je bila predvsem po zaslugi marljive srednje vrste v premoči tudi takrat, ko je morala nekaj minut zaradi poškodbe Szokeja igrati samo z 10 možmi. Toda ravno sredi njene največje premoči, so Napolitanci dosegli svoj tretji gol, za katerega nosi glavno krivdo vratar Nuciari, ki je tudi sicer branil zelo nesigurno. Gol je dosegel Golin s strelom v paraboli, usmerjenim prav v Nuciarija. Ta je oklevat medtem pa je žoga že bila v mreži.

DVE ZMAGI ITALIJANSKIH KOLESARJEV

DIRKA PO ŠPANIJI: CONTERNO DIRKA PO ROMANDIJI: FORNARA

Tudi v zadnji etapi okrog Španije, Vitoria - Bilbao zmagal Belgijec Van Steenbergen, ki je prvi v klasifikaciji po točkah

BILBAO, 14. — S 17. etapo Vitoria - Bilbao se je včeraj zaključila kolesarska dirka po Španiji. 190 km dolgo progo je prvi prevozil Belgijec Van Steenbergen, ki je porabil zanjo 6.17'20" in dosegel povprečno hitrost 36 km na uro. S to zmago je Van Steenbergen zasedel prvo mesto v splošni klasifikaciji po točkah, medtem ko je najboljši skupni čas dosegel Italijan Conterno in s tem tudi prvo mesto v glavni splošni klasifikaciji.

Vrstni red na cilju 17. etape Vitoria - Bilbao je bil naslednji: 1. Van Steenbergen (Bel.) 6.17'20"; 2. Iturat (Sp.) 3. Lampre (Fr.). 4. Sorgeloos (Belg.). 5. Impanis (Belg.). 6. Morales (Šp.). 7. Massip (Šp.). 8. z istim časom kot zmagovalec skupina, v kateri je bil tudi Conterno.

Vrstni red v končni splošni klasifikaciji je naslednji:

1. Conterno (It.) 105.37'22"; 2. Lorono (Sp.) 43" zaostanka; 3. Impanis 2'24"; 4. Bahamontes 3'57"; 5. Van Steenbergen 8'18"; 6. Cachon 9'.

* * *

ŽENEVA, 14. — Včeraj se je v Ženevi zaključila kolesarska dirka po Romandiji s pomembno in zasluženo zmago italijanskega kolesarja Fornare. V zadnji 273 km dolgi etapi Boncourt - Ženeva je zmagal Holandec Wagtmans v času 7.26'46" s povprečno hitrostjo 38.250 km. Ta zadnja etapa je bila zelo naporna tako zaradi dolžine same kot je zaradi izrednega mraza, ki je močno oviral dirkače. Do 200 km se ni zgodilo nič posebnega. Nato je pobegnil Grosso, ki si je pridobil nad minuto naskoka. Na zadnji vzpetini pri 265. km ga je dohitela skupina iz katere se je 10 km pred ciljem odtrgal Wagtmans in privozil na cilj z 49" prednosti pred Švicarjem Strehlerjem in drugimi.

Vrstni red prvih 10 na cilju v Ženevi je bil naslednji:

1. Wagtmans 7.26'46"; 2. Strehler (Šv.) 7.27'35"; 3. Fantini, 4. Monti, 5. Barozzi, 6. Nencini (vsi Italija), 7. Bobet (Fr.), 8. Elliot (Irs.), 9. Breckel (Hol.), 10. Clerici.

Končna klasifikacija: 1. Fornara (It.) 21.52'18"; 2. Clerici 21.53'12"; 3. Strehler 21.53'29"; 4. Monti, 5. Grosso, 6. Anzile, 7. Giudici, 8. Fantini, 9. Reiser, 10. Hollenstein, 11. Wagtmans.

Totocalcio

ZMAGOVITI STOLPEC

2 1 1 2 X 2 2 1 1 X 1 1 1

II. KOLO TEKMOVANJA ZA DAVISOV POKAL

Italija izločila Poljsko V. Britanija pa Jugoslavijo

VARŠAVA, 14. — Po zmagi dvojice Sirola - Pietrangeli nad dvojico Piatek - Radzio s 6:3, 6:2, 6:4 je danes s poslednjima igrama posameznikov v II. kolu tekmovanja za Davisov pokal. Italija izločila Poljsko iz nadaljnjega tekmovanja z rezultatom 5:0. V poslednjih igrah je Merlo premagal Licisa s 6:3, 6:3, 7:5, Pietrangeli pa Skoneckega s 6:2, 6:2, 6:1.

V četrtfinalu se bo Italija srečala z Dansko, ki je premagala Češkoslovaško s 4:1. Dvoboj Italija - Danska bo v Bologni.

BEOGRAD, 14. — Anglija je danes praktično izločila Poljsko iz nadaljnjega tekmovanja za Davisov pokal. Po prvih dveh zmagah v singlih (Backer - Palada 6:4, 6:0, 6:2 in Night - Panajotović 6:4, 6:4, 6:2) stà danes Night in Davis v igri dvojic premagala jugoslovansko dvojico Panajotović - Plećević s 6:2, 8:6, 6:2. Anglija vodi s 3:0. Jutri sta na vrstni poslednji dve igri posameznikov.

V ostalih izidih drugega kola je Švedska izločila Norveško, Nemčija Irsko, Čile Nizozemsko, Francija Švico in Belgija Španijo.

BOKS — ROKOBORBA

BEOGRAD, 14. — Reprezentanca Češkoslovaške je premagala reprezentanco Jugoslavije v rokoborbi v grško-rimskem slogu s 5:3.

DANES ZADNJA ETAPA KOLESARSKE DIRKE VARŠAVA-BERLIN-PRAGA

Po predzadnji etapi „Dirke miru" še vedno v vodstvu Poljak Krolak

Odlični plasmaji Jugoslovana Petroviča v zadnjih treh etapah - V splošni klasifikaciji Jugoslavija 11. - V Brnu prvi Nemec Schur

TABOR, 13. — Današnja etapa kolesarske «Dirke miru» Varšava - Berlin - Praga, je potekla v celoti po ozemlju Češkoslovaške in sicer od Karlovih Varov do Tabora v dolžini 207 km. V tej etapi še je med najboljšimi prvič pojavilo ime Angleža Sandersona, ki je privozil prvi na cilj v času 5.23'29" in dobil 1' odbitka od doseženega časa. Borba je bila ves čas zelo ostra. Italijan Cestari, ki je še v včerajšnji tretji etapi prišel na cilj tretji, je danes zaradi bolečin v kolenu močno zaostal, čeprav je vozil z neverjetno požrtvovalnostjo. Zelo dobro je tudi danes vozil Jugoslovan Petrovič. Potem ko je včeraj prišel na cilj deveti, je danes zavzel 15. mesto s časom četrtoplasiranega. Kaže, da je Petrovič šele sedaj prišel v formo.

Vrstni red na cilju v Taboru je bil naslednji: 1. Sanderson (Angl.) 5.23'29; 2. Kolev (Bolg.) 5.23'30"; 3. Moiceanu (Rom.) 5.24'04"; 4. Braspenninx (Hol.) 5.28'12"; 5. Ravn (Dan.); 6. Chiendacz (Polj.); 7. Kliewcow (SZ); 8. Schur (Vzh. Nemč.); 9. Wierszyin; 10. Romagnoli (It.); 11 Plank; 12. Wolf; 13. Xieckowski; 14. Wostriakow; 15. Petrovič (Jug.); 16. Krolak; 17. Novak; 18. Smell; 19. Cizikow; 20. Le Men; 31. Cestari 5.31'02".

Splošna klasifikacija po 10. etapi je naslednja: 1. Krolak (Polj.) 47.45'20"; 2. Kolumbiet (SZ) 47.49'35"; 3. Nyman 47.49'42"; 4. Dimitrescu 47.52'09"; 5. Wostriakow 47.54'13"; 6. Wolf 47.56'28"; 7. Kolev 47.58'48"; 8. Cestari 47.59'32"; 9. Borra 48.00'24"; 10. Chwiendacz 48.01'09"; 13. Romagnoli 48.08'51".

BRNO, 14. — V 11. etapi Tabor - Brno, dolgi 175 km, je zmagal Nemec Schur v času 4.38'33" pred Italijanom Cestarijem, ki je dosegel isti čas.

Vrstni red na cilju v Brnu je bil naslednji:

1. Schur (Vzh. Nemč.) 4.38'33", 2. Cestari (It.) isti čas, 3. Klevcov (SZ) 4.38'43", 4. Kolev (Bolg.) isti čas. 5. Plank (ČSR) 4.38'53", 6. Ostergaard (Dan.) 4.39'15", 7. Szizikov (SZ) 4.39'15", 8. Bende (Madž.) 4.39'20", 9. Dimitrescu (Rom.) 4.39'31", 10. Romagnol (It.) 4.42'13".

Jugoslovan Petrovič je tudi danes prišel na cilj 15. Jugo in Cvejin sta zaostala za 15 minut, Vuksan pa še več zaradi defekta. Odlično je danes vozil Cestari kljub temu, da ga otečeno koleno še vedno ovira.

Splošna klasifikacija po 11. etapi je naslednja:

1. Krolak (Polj.) 52.29'16", 2. Dimitrescu (Rom.) 52.31'46", 3. Kolumbiet (SZ) 52.33'31", 4. Nyman (Fin.) 52.38'38". Jugoslovan Petrovič je na 37. mestu.

Klasifikacija po ekipah: **1. Sovjetska zveza 157.24'43", 2. Poljska 157.35'25", 3. Belgija 158.04'12", 4. Vzh. Nemčija 158.05'29" 5. Romunija 158.09'26". Jugoslavija je na 11. mestu.**

Jutri je na vrsti zadnja etapa Brno - Praga.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 15. t. m. ob 18. uri RANK film:

Nebeški otok

Kino na Opčinah

predvaja danes 15. t. m. z začetkom ob 18. uri izdelek CCC/HERZOG film:

Vojaška operacija Valkira

Končno odkrita tajnost o največji zaroti sodobne zgodovine.

Dejanja skupinice drznežev, ki so ogražali oblast tirana.

Ko sta svoboda in pravica na kocki, je žrtvovanje življenja primerna cena.

Najbolj senzacionalna pustolovščina druge svetovne vojne.

Vladimir Bartol: **MLADOST PRI SVETEM IVANU** (Tretja knjiga)

Romantika in platonika sredi vojne

75. Četrto poglavje: **Alamut: privid, spočetje, rojstvo in usoda Zmaja**

Še neko posebnost sem bil pri tem svojem delu pravzaprav že zgodaj opazil in sicer to kot izšolan introspektivni psiholog in ne kot nezavedno iz sebe bruhajoči pisatelj. V presledkih med eno in drugo «vlogo», v času zbiranja in kontemplacije, sem si večkrat priklical sam ustvarjalni proces v spomin. Velikokrat in pri veliko primerih sem ga tako v spominu obnovil in pri tem opazil neki dokaj čuden psihološki pojav ki ga v svojih zapiskih imenujem preprosto «*funkcija*». Ko se je «rodil» v meni neki nov karakter, neka novela ali drama, sem se nehote zasačil, kakor da bi pisal novelo petdeset let pozneje. Pravzaprav niti ne pisal, temveč čital in sicer tisto, kar bi si bil najrajši želel, da bi bilo ohranjeno iz te dobe, v kateri živim. Moje preobčutljive tipalke so me instinktivno zanesle za petdeset let naprej in istočasno za petdeset let nazaj, da bi dočutil, kaj bi bilo danes vrednega čitati iz tiste minule dobe. Ta «funkcija» je delovala v meni povsem avtomatično. Pisal sem za sodobno občinstvo in vendar! Imel sem občutek, kot da pišem istočasno še za občinstvo, ki bo živelo čez petdeset let, in ...oraj skoraj tudi za občinstvo, ki je živelo pred petdesetimi leti. To avtomatično in instinktivno raztezanje v preteklost in prihodnost in takojšnje skrčenje na točko, v kateri trenutno tičim, me je toliko osupnilo, da sem o njem vodil v svojih dnevnikih skorajda «znanstveno evidenco». O tem intimnem pisateljskem doživljanju pišem (zdaj prvič) na tem mestu zato, da bi čitateljem, a tudi sebi, razjasnil nekatere bistvene elemente, ki so pripomogli k stvaritvi Alamuta takega, kakršen je. Brez te «funkcije», ki se je v alamutskem primeru raztegnila v vse večje zgodovinske razdalje, bi romana gotovo ne bil mogel ostvariti, vsaj ne v njegovi konkretni obliki.

Pri tem bi želel opozoriti čitatelja, ki mu je samoopazovanje ali «notranje gledanje» nekaj nenavadnega, da so duševna stanja, čustva, misli, predstave prav tako konkretni fakti, kakršne nam nudi otipljivi zunanji svet. Vsakdo na primer ve in predvsem *čuti*, kaj je ljubezen, volja, lepa ali grda misel, poželenje itd. in vendar so te stvari neotipljive; pač pa dejstvujejo, agirajo in po tem dejstvovanju in njegovih učinkih jih spoznamo pri drugih, pri sebi pa jih «vidimo» s pomočjo notranjega gledanja in predvsem čutimo in občutimo.

Tak psihični fakt je tudi doživljaj ali duševni proces, ki sem mu dal ime «funkcija». Najprej sem ga bil spoznal po njegovih učinkih, potém tudi potem samoopazovanja. Kdor je bral prvi dve knjigi teh spominov ali pa moj esej o tipologiji dobe in zgodovinskem čutu, je utegnil opaziti neko sorodnost med duševnim procesom, ki ga imenujem zgodovinski čut, in med prej opisano *funkcijo*. Zgodovinski čut ali smisel za zgodovino je nekakšno gledanje, torej nekaj pasivnega, nekakšno intuitivno pravilno tolmačenje zgodovine in zgodovinskih faktov. «Funkcija» je nasprotno neka aktivna ustvarjalna psihična potenca, ki ji je zgodovinski čut duševna podlaga in iz katerega ven potem aktivno ustvarja literarne (pa tudi druge umetniške) produkte. «Funkcija» je torej neka posebna stran pisateljskega (ali katerega koli drugega umetniškega) talenta in ni potrebno (in to je zelo običajno), da bi se je ustvarjalec zavedal.

6.

Ko sem se po nekaj mesecih vrnil iz rojstne hiše mojega očeta na Dolenjskem, kjer sem se bil po svojem javnem in osebnem porazu zbral in napravil odločilen korak naprej v doumevanju alamutske snovi, sem v Ljubljani še kakega pol leta nadaljeval s svojim literarnim delom in s svojim prejšnjim življenjem «po sili boema». Poslej so bile moje novele, pa tudi eseji, pisani tako, da sem v njih neprestano poglabljal in razčiščeval osrednjo problematiko alamutske snovi, — vse dokler se oktobra 1936 nisem lotil pisanja romana.

Še neko posebnost sem bil pri svojem ustvarjalnem procesu opazil. Danes, ko že skoraj trideset let živim v tesnih stikih z odrskimi umetniki in umetnicami, se mi hoče dozdevati, da je tudi ta posebnost nekaj, kar je skupnega i pisateljskemu i igralskemu poklicu. Še nisem naletel na odrskega ustvarjalca, ki bi ne bil govoril o pozitivnem ali negativnem «fluidu», ki izhaja iz občinstva na igralca in ki velikokrat vpliva tudi na igro samo, pa čeprav se igralec čuti še tako trdnega v svoji vlogi. Vsi igralci, kar sem jih spoznal, govorijo o boljši in slabši publiki, o živem ali manj živem *stiku* z občinstvom; kjer imajo stalne abonmaje, vedo igralci naprej, kakšna publika jih čaka pri tej ali oni predstavi, topla ali hladna, živo reagirajoča ali mrtva in odsotna.

«Danes je bila publika zanič, zato je bila predstava pod psom,» pravijo kdaj igralci. Ali pa: «Nocoj je bila izvrstna publika, reagirala je na slehrno besedo, na sleherni dovtip. Neslo nas je kakor na prstih.» Določena sestava občinstva učinkuje kdaj lahko tudi samo na posameznega igralca. «Nocoj mi ni šlo in ni šlo; publika je bila kakor led.» Drugi: «Nekam hladna je bila zares; vendar me to ni motilo. Ta publika je zmerom taka in se nikoli prav ne ogreje. Igral sem s soigralci, kot da bi bil na vaji.»

Spominjam se na primer turneje našega gledališča pred nekaj leti po glavnih mestih Jugoslavije (o tej turneji sem bil doslej izčrpno poročal v «Primorskem dnevniku») z «Dedinjo» in «Glembajevimi». Ni mi bilo pri tem ušlo, kako so bile v okviru obeh dobrih in vestno naštudiranih predstav različno celota in posamezne kreacije v različnih mestih različno niansirane. Naj tu spomnim samo Nakrstovo kreacijo Leona v «Glembajevih». Rado Nakrst je izrecno in predvsem intuitiven igralec in je kot tak še posebej podvržen učinkom «fluida» iz občinstva. Leone je bila ena izmed njegovih doslej najmočnejših kreacij. Videl sem ga v tej vlogi večkrat v Trstu in na turneji tudi v Beogradu in Zagrebu. Na vsaki predstavi je bila njegova kreacija v odtenkih različna. Toda v Zagrebu, kjer so «Glembajevi» nastali in kjer je bil prisoten tudi njihov avtor, pisatelj Miroslav Krleža, je Rado Nakrst samega sebe v taki meri «prekosil», da se mi njegov Leone ni zdel samo na vrhuncu, kar se tiče odtenkov, temveč naravnost nova kreacija.

Tudi avtor piše določenemu občinstvu, prejema od njega preko graje ali pohvale različne pobude; z večjim številom ljudi je v prijateljskih stikih, goji z marsikom dopisovanje; toda vsak avtor mi bo priznal, da je v nekakšnem ne prav določljivem stiku tudi s tisto anonimno množico čitateljev, ki jih osebno ne pozna. Občutek ima, kot da prihaja kdaj do njega nekakšno nejasno in nedoločeno šumenje in valovanje, ki ga on — bodisi zavestno ali nezavestno srka vase, kot da bi bil avtor nekakšen zgoščevalec ali akumulator, tu se utegnejo v avtorju nakopičiti neke energije, ki navadno spodbudno, kdaj pa tudi zaviralno vplivajo na njegovo delo. Čim občutljivejše živčne in psihične antene ima avtor, tem bolj je temu «fluidu» iz anonimne množice podvržen. Ta živčni ali psihični stik z anonimnimi čitatelji se v teku let samo razvije in poglobi. Tako ima živčno izredno občutljiv avtor kdaj občutek, da stopa preko živčnih in psihičnih tipalk v stik celo s samo možnim ali potencialnim občinstvom. Stendhal na primer ni prav nič prikrival, da piše občinstvu, ki bo prišlo šele čez sto let. Prešeren, ki je spočetka v sonetih in v vencu pel tako neposredno Juliji, torej živi osebi, in svojim sodobnikom, se je ob nerazumevanju občinstva obračal k tistim, ki še niso bili rojeni. In tudi Cankar se je kdaj obračal h generacijam, ki bodo prišle za njim.

(Nadaljevanje sledi)